

FUNDUSZE STRUKTURALNE W LATACH 2007 – 2013

SZANSĄ ROZWOJU GOSPODARCZEGO POLSKI

Założenia polityki spójności w latach 2007 – 2013

- Utrzymanie dotychczasowego ukierunkowania polityki UE na wszystkie Państwa Członkowskie oraz budżetu na wysokim poziomie (ponad 1/3 całego budżetu UE)
- Koncentracja działań na 3 nowych celach:

Cel 1 *Konwergencja* – 81,5% środków: wsparcie wzrostu gospodarczego i tworzenie nowych miejsc pracy w regionach najuboższych (PKB < 75% średniej UE oraz w regionach tzw. efektu statystycznego)

Cel 2 *Konkurencyjność regionalna i zatrudnienie* – blisko 16% środków: wsparcie zmian strukturalnych w regionach nie kwalifikujących się do Celu 1 oraz zmian na rynku pracy

Cel 3 *Europejska współpraca terytorialna (EWT)* – ok. 2,5% środków: wsparcie współpracy terytorialnej w ramach 3 komponentów – transgranicznego, transnarodowego i międzyregionalnego

Polska jako beneficjent unijnej polityki spójności 2007 – 2013

Polska kwalifikuje się, jako cały obszar, do otrzymania wsparcia z funduszy strukturalnych w ramach Celu 1 Konwergencja;

Kwalifikuje się również do uzyskania wsparcia z Funduszu Spójności;

Nie otrzymuje wsparcia w ramach Celu 2;

Kwalifikuje się do otrzymania wsparcia z funduszy strukturalnych w ramach Celu 3 Europejska Współpraca Terytorialna.

Środki na politykę spójności w latach 2004 – 2006 i 2007 – 2013

2004 – 2006

Unia Europejska (2000 – 2006) – 213,0 mld EUR (94%)

Polska – 12,8 mld EUR (6%)

2007 – 2013

Unia Europejska – 347,4 mld EUR (80,6%)

Polska – 67,3 mld EUR (19,4%)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013

Cel strategiczny NSRO 2007 – 2013

Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach UE i wewnątrz kraju

Cele NSRO

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług

Przegląd programów operacyjnych na lata 2007 – 2013

- PO Infrastruktura i Środowisko
- PO Innowacyjna Gospodarka
- PO Kapitał Ludzki
- RPO
- PO RPW
- TWE
- PO Pomoc Techniczna
- PROW
- PO Ryby

<p style="text-align: center;">PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007 – 2013</p>
--

Wkład UE – 27,8 mld euro

Cel główny programu:

Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Główni beneficjenci:

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- GDDKiA, PKP S.A.,
- Jednostki administracji rządowej,
- Szkoły wyższe i instytucje naukowe,
- Kościoły i związki wyznaniowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Przedsiębiorcy,
- Instytucje kultury,
- Niepubliczne oraz publiczne zakłady opieki zdrowotnej.

Priorytety:

- **Priorytety w ramach FS (łącznie 21,5 mld euro (77%)):**

- I „Gospodarka wodno – ściekowa” – 2,7 mld euro
- II „Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi” – 1,1 mld euro
- III „Bezpieczeństwo ekologiczne” – 545 mln euro
- VI „Transeuropejskie sieci transportowe TEN-T” – 7,6 mld euro
- VII „Transport przyjazny środowisku” – 7,5 mld euro
- IX „Infrastruktura drogowa w Polsce wschodniej” – 990 mln euro
- X „Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku” – 732 mln euro
- XVI „Pomoc techniczna” – 189 mln euro

- **Priorytety w ramach EFRR (łącznie 6,3 mld (23%)):**

- IV „Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska” – 200 mln euro
- V „Ochrona przyrody i kształtowanie podstaw ekologicznych” – 89,9 mln euro
- VIII „Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe” – 2,9 mld euro
- XI „Bezpieczeństwo energetyczne” – 974 mln euro
- XII „Kultura i dziedzictwo kulturowe” – 489 mln euro
- XIII „Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia” – 349 mln euro
- XIV „Infrastruktura szkolnictwa wyższego” – 500 mln euro
- XV „Pomoc techniczna” – 187 mln euro
- XVII „Konkurencyjność regionów” – 599 mln euro

Projekty:

Tryb pozakonkursowy obejmie zgodnie z projektem ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- Duże projekty, których koszt całkowity przekracza 25 mln euro – w przypadku projektów dotyczących środowiska naturalnego oraz projektów o wartości powyżej 50 mln euro – w przypadku innych dziedzin, zatwierdzone przez Komisję Europejską;
- Projekty systemowe – polegające dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów i jednostek;
- Projekty indywidualne – określone w programie operacyjnym, zgłaszane przez beneficjentów imiennie wskazanych w programie operacyjnym;
- Projekty pomocy technicznej.
- **Pozostałe projekty będą wybierane w drodze konkursu.**

Oś priorytetowa I: Gospodarka wodno – ściekowa

- W ramach osi priorytetowej w zakresie gospodarki wodościekowej wspierane będą głównie przedsięwzięcia zmierzające do zapewnienia skutecznych i efektywnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM.
- W przypadku projektów, w których występuje tylko jeden beneficjent środków oraz projekt dotyczy kompleksowego rozwiązania problemów gospodarki wodościekowej na danym obszarze, dopuszcza się włączenie do zakresu przedsięwzięcia zadań realizowanych w aglomeracjach o RLM od 2 tys. do 15 tys.

DZIAŁANIE 1.1: Gospodarka wodno – ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM

Typy projektów:

- Budowa i modernizacja systemów kanalizacji zbiorczej,
- Budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej o ile przyczyni się do wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG (w uzasadnionych przypadkach jako element kompleksowego projektu),
- Budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych,
- Budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę (tylko w uzasadnionych przypadkach jako element kompleksowego projektu),
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Projekty infrastrukturalne – bez ograniczeń,
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Typy beneficjentów:

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- Podmioty świadczące usługi wodno-ściekowe w ramach realizacji obowiązków własnych gmin.

Oś priorytetowa II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

- W zakresie gospodarki odpadami wspierane będą działania w zakresie zapobiegania oraz ograniczania wytwarzania odpadów komunalnych, wdrażania technologii odzysku, w tym recyklingu, wdrażania technologii ostatecznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a także likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

DZIAŁANIE 2.1.: Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych

Typy projektów:

- Kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania, a także działania na rzecz likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami:
- Budowa:
 - Punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
 - Składowisk (wyłącznie jako element zakładu zagospodarowania odpadów),
 - Instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - Instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - Instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - Instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie

- Dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Projekty infrastrukturalne – 5 mln euro,
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń

Typy beneficjentów:

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- Podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- Wojewodowie, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, urzędy morskie,
- Wojsko – jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej oraz dla których jest on organem założycielskim lub organem nadzorczym
- Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań wymienionych na liście indykatywnej.

Oś priorytetowa III: Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

- Retencjonowanie wody w celu zwiększenia ilości dyspozycyjnych zasobów
- Przeciwdziałanie nadmiernej erozji i akumulacji rzek i potoków, poprzez właściwe kształtowanie ich koryt, zgodne z dobrymi praktykami w tym zakresie, uwzględniającymi zarówno potrzeby techniczne jak i ekologiczne
- Zwiększanie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem równowagi stanu ekologicznego i technicznego rzek
- Budowę oraz właściwą konserwację istniejących wałów przeciwpowodziowych , polderów i tzw. suchych zbiorników przeciwpowodziowych
- Poprawę stanu bezpieczeństwa technicznego istniejących zbiorników i stopni, a także innych urządzeń okresowo piętrzących wodę
- Budowę i modernizację infrastruktury służącej oczyszczaniu i odprowadzaniu wód opadowych i roztopowych do akwenów morskich
- Zwiększeniem ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych, przeciwdziałaniem poważnym awariom, usuwaniem ich skutków i przywracaniem środowiska do stanu właściwego oraz wzmocnieniem wybranych elementów systemu zarządzania środowiskiem
- Usprawnieniem monitoringu stanu środowiska poprzez dostarczanie informacji dla procesu zarządzania środowiskiem oraz procesów decyzyjnych w ochronie środowiska
- Opracowaniem dokumentów planistycznych wspierających przygotowanie i realizację w ramach osi priorytetowej, w tym opracowanie programów zarządzania środowiskiem w zakresie zapobiegania występowaniu poważnych awarii i usuwania skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na obszarze kraju, w obszarach granicznych i transgranicznych.

DZIAŁANIE 3.1.: Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Typy projektów:

- Przywracanie pierwotnego kształtu doliny i koryta ciekę poprzez przebudowę wałów, zabiegi biotechniczne, budowę lub przebudowę budowli regulacyjnych (ostrogi, opaski brzegowe itp.), odtworzenie pierwotnej trasy koryta ciekę
- Budowa ponadregionalnych systemów małej retencji wraz z budową urządzeń piętrzących, modernizacja polderów depresyjnych z budową lub modernizacją przepompowni
- Utrzymanie rzek nizinnych, rzek i potoków górskich oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie poprzez budowę i modernizację budowli retencyjnych podłużnych (ostrogi, opaski brzegowe, tamy podłużne) i poprzeczne tj. progi korekcyjne, a także ukształtowanie trasy regulacyjnej, budowa lub modernizacja wałów przeciwpowodziowych
- Budowa, modernizacja i poprawa stanu technicznego urządzeń przeciwpowodziowych (np. wały, przepompownie, poldery, suche zbiorniki)
- Zwiększanie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem równowagi stanu ekologicznego i technicznego utrzymania rzeki poprzez budowę polderów zalewowych, modernizację wałów przeciwpowodziowych oraz śluz wałowych
- W uzasadnionych przypadkach realizacja wielozadaniowych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych
- W uzasadnionych przypadkach modernizacja i poprawa stanu bezpieczeństwa technicznego urządzeń wodnych
- Budowa i modernizacja systemów odprowadzania wód opadowych i roztopowych do akwenów morskich
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Projekty infrastrukturalne – 10 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń

Typy beneficjentów

- Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej i Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
- Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki
- Podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne.

DZIAŁANIE 3.2.: Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom

Typy projektów:

- Budowanie i doskonalenie stanowisk do analizowania i prognozowania zagrożeń naturalnych i stwarzanych poważnymi awariami, w tym: wyposażenie w specjalistyczny sprzęt
- Zakupy specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii np. samochody ratownictwa chemicznego, ratownictwa ekologicznego, samochody ratowniczo – gaśnicze, pompy, łodzie, sprzęt zaplecza socjalnego dla ewakuowanych, nośniki kontenerów z innym sprzętem specjalistycznym
- Wsparcie techniczne krajowego systemu reagowania kryzysowego oraz ratowniczo – gaśniczego w zakresie ratownictwa ekologicznego i chemicznego
- Realizacja przedsięwzięć w zakresie metod i narzędzi do analizowania zagrożeń poważnymi awariami
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 1 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Typy beneficjentów:

- Komenda Główna oraz komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska
- PGL Lasy Państwowe oraz jego jednostki organizacyjne
- Urzędy morskie
- Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa.

DZIAŁANIE 3.3.: Monitoring środowiska

Typy projektów:

- Wdrażanie nowych narzędzi i metod obserwacji stanu środowiska
- Przygotowanie nowych bądź modernizacja istniejących baz danych do gromadzenia i przetwarzania informacji o środowisku
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 1 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Typy beneficjentów:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
- Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska
- Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej
- PGL Lasy Państwowe oraz jego jednostki organizacyjne.

Oś priorytetowa IV: Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska

- W ramach osi priorytetowej wspierane będą projekty dużych przedsiębiorstw redukujące ilość zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, odprowadzanych ze ściekami oraz redukujące ilość wytwarzanych odpadów i zwiększające udział odpadów poddawanych procesom odzysku, w szczególności recyklingu
- W ramach osi priorytetowej wspierane będą też projekty z zakresu systemów zarządzania środowiskowego (z wyłączeniem inwestycji) przygotowanie niezbędnych audytów w celu uzyskania certyfikatów oraz pomoc we wdrożeniach niezbędnych do uzyskania certyfikatów, projekty dla uzyskania eko-znaków dla produktów.

DZIAŁANIE 4.1.: Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego

Typy projektów:

- Publikacja materiałów uzasadniających wprowadzenie systemów zarządzania środowiskowego
- Wykonanie audytu niezbędnego dla uzyskania certyfikatu
- Projekty dostosowawcze dla przedsiębiorstw, warunkujące uzyskanie certyfikatu
- Projekty dla uzyskania eko-znaków dla produktów
- Projekty związane z wprowadzaniem eko-etykiet.

Minimalna wartość projektu – nie dotyczy.

Maksymalna wartość dofinansowania – 100 tys. euro.

Beneficjenci:

- Duże przedsiębiorstwa za wyłączeniem przedsiębiorstw wymienionych w art. 35 ust. 3 pkt. b w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

DZIAŁANIE 4.2.: Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami

Rodzaje projektów:

- Zastępowanie surowców pierwotnych surowcami wtórnymi z odpadów
- Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów
- Ograniczenie zużycia surowców naturalnych, w tym wody oraz ograniczenia zużycia energii.

Minimalna wartość projektu – nie dotyczy.

Maksymalna wartość dofinansowania – 5 mln euro.

Beneficjenci:

- Duże przedsiębiorstwa za wyłączeniem przedsiębiorstw wymienionych w art. 35 ust. 3 pkt. b w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

DZIAŁANIE 4.3.: Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT)

Typy projektów:

- Zmiany technologii służące eliminowaniu szkodliwych oddziaływań i uciążliwości poprzez zapobieganie emisjom do środowiska
- Zmiany technologii służące zmniejszeniu zapotrzebowania na energię, wodę oraz surowce, ze szczególnym uwzględnieniem wtórnego wykorzystania ciepła odpadowego oraz eliminacji wytwarzania odpadów
- Zmiany technologii ukierunkowania na ograniczenie wielkości emisji niektórych substancji i energii do poziomu określonego w przepisach krajowych i wspólnotowych oraz w dokumentach referencyjnych BAT

- Inwestycje w urządzenia ograniczające emisje do środowiska (tzw. urządzenia „końca rury”), których zastosowanie jest niezbędne dla spełnienia zastrzegających się standardowo emisyjnych lub granicznych wielkości emisji.

Minimalna wartość projektu – nie dotyczy.

Maksymalna wartość dofinansowania – 5 mln euro.

Beneficjenci:

- Duże przedsiębiorstwa za wyłączeniem przedsiębiorstw wymienionych w art. 35 ust. 3 pkt. b w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

DZIAŁANIE 4.4.: Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno – ściekowej

Typy projektów:

- Inwestycje mające na celu zmniejszenie zużycia wody oraz ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami
- Budowa lub modernizacja oczyszczalni lub podczyszczalni ścieków przemysłowych.

Minimalna wartość projektu – nie dotyczy.

Maksymalna wartość dofinansowania – 5 mln euro.

Beneficjenci:

- Duże przedsiębiorstwa za wyłączeniem przedsiębiorstw wymienionych w art. 35 ust. 3 pkt. b w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

DZIAŁANIE 4.5.: Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza

Typy projektów:

- Modernizacja lub rozbudowa obiektów spalania paliw i systemów ciepłowniczych
- Modernizacja urządzeń lub wyposażenie obiektów spalania paliw w urządzenia lub instalacje do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych
- Konwersja obiektów spalania paliw na rozwiązania przyjazne środowisku

Minimalna wartość projektu – nie dotyczy.

Maksymalna wartość dofinansowania – 5 mln euro.

Beneficjenci:

- Wyłącznie duże przedsiębiorstwa a w przypadku ciepłowni komunalnych wyłącznie ujęte na liście w załączniku nr 1. w punktach IV.1. IV.2 i IV.3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 sierpnia 2003 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 163, poz. 1584).

DZIAŁANIE 4.6.: Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów poużytkowych lub niebezpiecznych

Typy projektów:

- Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do odzysku, w tym recyklingu lub unieszkodliwiania odpadów poużytkowych lub niebezpiecznych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, które mogą pełnić funkcje usługowe, zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami, dla położonych w pobliżu jednostek gospodarczych, które nie mogą uniknąć wytwarzania podobnych typów odpadów
- Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do przekształcania odpadów w celu ułatwienia magazynowania i transportu odpadów oraz przygotowania ich do odzysku lub unieszkodliwiania
- Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do zbierania lub magazynowania odpadów, w szczególności odpadów niebezpiecznych.

Minimalna wartość projektu – nie dotyczy.

Maksymalna wartość dofinansowania – 5 mln euro.

Beneficjenci:

- Duże przedsiębiorstwa za wyłączeniem przedsiębiorstw wymienionych w art. 35 ust. 3 pkt. b w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz przedsiębiorstw objętych rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Oś priorytetowa V: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

- Wspierane będą przedsięwzięcia dotyczące m.in.: odbudowy zdegradowanych siedlisk nieleśnych i wodnych, odbudowy zdegradowanych siedlisk leśnych poprzez dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do potencjalnych warunków siedliskowych, przywracania właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno – błotnych, wykupu gruntów kluczowych dla ochrony przyrody i ich renaturalizacji, budowy lub modernizacji małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, a także budowy przejść dla zwierząt nad i pod istniejącymi drogami i liniami kolejowymi
- Wsparcie będą mogły uzyskać również operacje dotyczące ochrony ex situ oraz in situ gatunków o zagrożonych pulach genowych oraz gatunków chronionych, reintrodukcji gatunków, budowy centrów przetrzymywania gatunków CITES i ośrodków rehabilitacji zwierząt oraz botanicznych w ramach krajowych programów ochrony gatunków.
- Środki będą przeznaczone także na przygotowanie dokumentacji technicznej oraz przyrodniczej dla projektów niniejszej osi priorytetowej (w tym m.in. planów ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji), opracowanie planów ochrony dla obszarów Natura 2000 oraz parków narodowych, ogólnopolskie lub ponadregionalne projekty szkoleniowe lub programy aktywnej edukacji dla wybranych grup społecznych i zawodowych mające na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowanie świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju, kampanie informacyjno – promocyjne dotyczące wybranych aspektów środowiska i jego ochrony prowadzone z udziałem środków masowego przekazu, społecznych organizacji ekologicznych i innych podmiotów, w tym badania opinii publicznej, budowanie sieci partnerstwa na rzecz ochrony środowiska, moderowanie platform dialogu społecznego jako elementu integrującego społeczeństwo, zwłaszcza organizacje społeczne w procesie podejmowania decyzji.

DZIAŁANIE 5.1.: Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej

Typy projektów:

- Odbudowa zdegradowanych siedlisk nieleśnych i wodnych
- Odbudowa zdegradowanych siedlisk leśnych poprzez dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do potencjalnych warunków siedliskowych
- Usuwanie gatunków inwazyjnych
- Kształtowanie strefy ekotonów na granicy siedlisk leśnych i nieleśnych
- Usuwanie nalotu roślinności drzewiastej i krzewiastej na siedliskach nieleśnych
- Przywracanie właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno – błotnych
- Wykup gruntów kluczowych dla ochrony przyrody i ich renaturalizacja
- Budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, w tym budowa ścieżek dydaktycznych, ścieżek rowerowych, szlaków, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń
- Ochrona ex situ i in situ gatunków o zagrożonych pulach genowych oraz gatunków chronionych
- Reintrodukcja gatunków
- Budowa centrów przetrzymywania gatunków CITES i ośrodków rehabilitacji zwierząt
- Budowa lub rozbudowa obiektów dla zwierząt i roślin w ogrodach zoologicznych lub w ogrodach botanicznych w ramach krajowych programów ochrony gatunków
- Realizacja programów ochrony puli genowej krajowych gatunków drzew leśnych, selekcji i testowania potomstwa
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna i przyrodnicza)

Minimalna wartość projektów:

Minimalna wartość projektu – 100 tys. euro

Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń

Typy beneficjentów:

- Parki narodowe
- Parki krajobrazowe i ich związki
- Nadleśnictwa lub ich grupy
- Organizacje pozarządowe
- Jednostki rządowe, samorządowe oraz podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające ochroną obszarów chronionych
- Wojewoda
- Ogrody botaniczne
- Ogrody zoologiczne
- Instytucje naukowe
- Urzędy morskie
- Inne podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające ochroną obszarów chronionych.

DZIAŁANIE 5.2.: Zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych

Typy projektów:

- Przywracanie drożności i funkcjonowania ekologicznych korytarzy lądowych w tym korytarzy umożliwiających funkcjonowanie sieci Natura 2000
- Zniesienie lub ograniczenie barier dla przemieszczania się zwierząt, które tworzy istniejąca infrastruktura techniczna
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 500 tys. euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń

Typy beneficjentów:

- Zarządcy dróg i linii kolejowych
- Właściwe jednostki rządowe i samorządowe
- Parki narodowe

- Organizacje pozarządowe
- Podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające ochroną obszarów chronionych.

DZIAŁANIE 5.3.: Opracowanie planów ochrony

Typy projektów:

- Opracowanie planów ochrony dla obszarów specjalnej ochrony ptaków i specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 i parków narodowych oraz innych obszarów chronionych
- Opracowanie krajowych programów ochrony wybranych gatunków lub siedlisk przyrodniczych.

Minimalna wartość projektu:

- 100 tys. euro

Typy beneficjentów:

- Jednostki sprawujące nadzór nad obszarami chronionymi
- Nadleśnictwa i ich grupy
- Jednostki rządowe
- Urzędy morskie.

DZIAŁANIE 5.4.: Kształtowanie podstaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej

Typy projektów:

- Ogólnopolskie lub ponadregionalne projekty szkoleniowe lub programy edukacyjne dla wybranych grup społecznych i zawodowych mająca na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowania świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju
- Kampanie informacyjno – promocyjne dotyczące wybranych aspektów środowiska i jego ochrony prowadzone z udziałem środków masowego przekazu, społecznych organizacji ekologicznych i innych podmiotów, w tym badania opinii publicznej ex-ante i ex-post

- Ogólnopolskie i międzynarodowe imprezy masowe, których celem jest popularyzacja wiedzy o środowisku oraz kształtowanie proekologicznych postaw społecznych
- Budowanie sieci partnerstwa na rzecz ochrony środowiska, moderowanie platform dialogu społecznego jako elementu integrującego społeczeństwo, zwłaszcza organizacje społeczne w procesie podejmowania decyzji
- Organizacja ogólnopolskich konkursów i festiwali ekologicznych.

Minimalna wartość projektów:

- kampanie promocyjne oraz imprezy masowe 500 tys. euro
- pozostałe 100 tys. euro.

Beneficjenci:

- Nadleśnictwa i ich grupy
- Organy administracji państwowej i samorządowej
- Policja
- Służba Celna
- Straż Graniczna
- Straż Pożarna
- Pozarządowe organizacje ekologiczne
- Parki narodowe
- Parki krajobrazowe i ich zespoły
- Wojewódzcy konserwatorzy przyrody
- Inne podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające ochroną obszarów chronionych
- Ośrodki edukacji ekologicznej
- Jednostki badawczo – rozwojowe.

Oś priorytetowa VI: Drogowa i lotnicza sieć TEN-T

- W ramach osi priorytetowej realizowana będzie budowa odcinków autostrad A1, A2, A4 i A18, budowa odcinków dróg ekspresowych pomiędzy największymi aglomeracjami, budowa obwodnic oraz przebudowa odcinków innych dróg krajowych znajdujących się w sieci TEN-T, w tym odcinków w miastach na prawach powiatu.
- W ramach tej osi priorytetowej realizowane będą również działania, które obejmą rozbudowę infrastruktury portów lotniczych znajdujących się w sieci TEN-T, w tym terminali pasażerskich, inwestycje lotniskowe oraz przygotowanie do budowy drugiego centralnego portu lotniczego w Polsce.
- W ramach osi priorytetowej wsparcie uzyskają także projekty w zakresie przygotowania dokumentacji technicznej inwestycji zgodnych z celami osi priorytetowej.

Obecnie w sieci TEN-T znajdują się lotniska w Warszawie, Poznaniu, Szczecinie, Wrocławiu, Gdańsku, Rzeszowie, Krakowie, Katowicach.

DZIAŁANIE 6.1.: Rozwój sieci drogowej TEN-T

Typy projektów:

- Budowa odcinków autostrad
- Budowa odcinków dróg ekspresowych
- Przebudowa dróg krajowych do nośności 115 kN/oś
- Przebudowa lub budowa odcinków dróg krajowych w miastach na prawach powiatu
- Budowa obwodnic miast w ciągach dróg krajowych
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Miasta na prawach powiatu
- Wyodrębnione ustawowo podmioty służące realizacji projektów drogowych (spółki specjalnego przeznaczenia).

DZIAŁANIE 6.2.: Rozwój sieci lotniczej TEN-T

Typy projektów:

- Budowa lub modernizacja terminali pasażerskich
- Budowa lub modernizacja infrastruktury lotniskowej: pasów startowych, dróg kołowania, płyty lotniska, stanowisk postojowych
- Wsparcie działań zmierzających do przygotowania budowy drugiego lotniska centralnego
- Rozbudowa infrastruktury i systemów łączności, nawigacji i dozoru (CNS)
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 10 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Podmioty zarządzające portami lotniczymi znajdującymi się w sieci TEN-T
- Polska Agencja Żeglugi Powietrznej
- Urząd Lotnictwa Cywilnego
- Ministerstwo Transportu.

Oś priorytetowa VII: Transport przyjazny środowisku

W ramach tej osi priorytetowej realizowane będą projekty, które obejmą budowę i modernizację infrastruktury, zakup niezbędnego sprzętu oraz taboru dla potrzeb związanych z modernizowaną infrastrukturą

W ramach osi priorytetowej wsparcie uzyskują także projekty w zakresie przygotowania dokumentacji technicznej inwestycji zgodnych z celami osi priorytetowej.

DZIAŁANIE 7.1.: Rozwój transportu kolejowego

Typy projektów:

- Modernizacja linii kolejowych
- Interoperacyjność linii kolejowych
- Prace przygotowawcze do budowy linii dużych prędkości
- Zakup nowych wagonów pasażerskich do przewozów międzynarodowych i międzyregionalnych
- Zakup nowych lokomotyw pasażerskich jedno i wielosystemowych
- Modernizacja istniejących lokomotyw dla przewozów pasażerskich, wagonów pasażerskich i elektrycznych zespołów trakcyjnych
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (winosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 10 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- PKP PLK S.A.
- Przedsiębiorstwa kolejowych przewozów pasażerskich
- Telekomunikacja Kolejowa Sp. z o.o.
- Samorzady Województw.

DZIAŁANIE 7.2.: Rozwój transportu morskiego

Typy projektów:

- Budowa lub przebudowa dróg prowadzących do portów
- Modernizacja linii kolejowych prowadzących do portów
- Budowa lub przebudowa nabrzeży portowych
- Budowa lub przebudowa basenów portowych
- Budowa lub przebudowa kanałów portowych
- Budowa, przebudowa lub modernizacja falochronów portowych
- Modernizacja wejść do portów
- Modernizacja torów wodnych
- Zakup taboru, sprzętu i wyposażenia związanego z poprawą stanu bezpieczeństwa
- Utworzenie systemu łączności operacyjnej i śledzenia jednostek ratowniczych oraz systemów teleinformatycznych na potrzeby autostrad morskich
- Utworzenie krajowego systemu bezpieczeństwa żeglugi
- Budowa infrastruktury terminali portowych
- Budowa lub modernizacja dróg kołowych i kolejowych w portach
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Porty morskie – Gdańsk, Gdynia, Szczecin, Świnoujście, Police, Elbląg, Darłowo, Kołobrzeg
- ww. miasta portowe (jednostki samorządu terytorialnego)
- Urzędy morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie
- Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa (SAR)

- Armatorzy morsecy w zakresie projektów związanych z rozwojem żeglugi bliskiego zasięgu
- PKP PLK S.A.
- GDDKiA.

DZIAŁANIE 7.3.: Transport miejski w obszarach metropolitalnych

Typy projektów:

- Adaptacja, budowa, przebudowa, rozbudowa sieci: szynowych (w tym szybkiej kolei miejskiej, tramwaju, metra) i trolejbusowych
 - Budowa, przebudowa, rozbudowa układu torowego na trasach, pętlach, bocznicach oraz zajezdniach wraz z zakupem taboru
 - Adaptacja sieci kolejowej do potrzeb miejskiego transportu publicznego
 - Budowa, przebudowa, rozbudowa linii metra wraz z zakupem taboru
 - Budowa, przebudowa, rozbudowa siec energetycznej i podstacji trakcyjnych tramwajowych, trolejbusowych wraz z zakupem taboru
 - Wyposażenie dróg, ulic, torowisk w obiekty inżynieryjne i niezbędne urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego
 - Wyposażenie, dróg, ulic w infrastrukturę służącą obsłudze transportu publicznego (np. zatoczki, podjazdy, zjazdy) oraz pasażerów (np. przystanki\, wysepki) wraz z zakupem taboru
 - Modernizacja taboru szynowego i trolejbusowego
- Budowa, przebudowa, rozbudowa przystanków, stacji i węzłów przesiadkowych – zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportu, w tym:
 - Systemy parkingów dla samochodów „Parkuj i Jedź” („Park & Ride”) oraz dla rowerów („Bike & Park”) przy krańcowych przystankach i węzłach przesiadkowych komunikacji zbiorowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów
- Projekty z zakresu telematyki poprawiające funkcjonowanie transportu publicznego:
 - Systemy sygnalizacji akustycznej
 - Systemy sygnalizacji świetlnej wzbudzanej przez autobusy, trolejbusy, tramwaje (sygnalizacja akomodacyjna)

- Systemy dystrybucji i identyfikacji biletów
- Systemy nawigacji satelitarnej dla usprawnienia ruchu i podniesienia bezpieczeństwa transportu publicznego
- Systemy informacji dla podróżnych – elektroniczne tablice informacyjne, w tym systemy on-line
- Systemy monitorowania bezpieczeństwa montowane na przystankach, peronach, stacjach, węzłach przesiadkowych, parkingach oraz w taborze
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Beneficjenci:

- gminy i miasta na prawach powiatu leżące w 9 obszarach metropolitalnych lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne
- związki i porozumienia jednostek samorządu terytorialnego
- przewoźnicy świadczące usługi w zakresie transportu pasażerskiego na podstawie odpowiednich umów
- zarządcy dróg
- zarządcy infrastruktury komunikacyjnej
- zarządcy infrastruktury kolejowej.

DZIAŁANIE 7.4.: Rozwój transportu intermodalnego

Typy projektów:

- Budowa lub rozbudowa infrastruktury wchodzącej w skład kolejowych lub morskich terminali kontenerowych
- Budowa lub rozbudowa infrastruktury wchodzącej w skład centrum logistycznego, zlokalizowanego w porcie morskim lub na linii kolejowej
- Zakup wyposażenia terminala/centrum służącego zarządzaniu
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- operatorzy terminali kontenerowych i centrów logistycznych
- zarządy portów morskich Gdańsk, Gdynia, Szczecin, Świnoujście oraz Police, Darłowo, Kołobrzeg, Elbląg).

DZIAŁANIE 7.5.: Poprawa stanu śródlądowych dróg wodnych

Typy projektów:

- Modernizacja istniejącej zabudowy regulacyjnej rzeki Odry
- Przebudowa przejść żeglownych
- Udrożnienie toru wodnego
- Ubezpieczenie brzegów wraz z robotami pogłębiarskimi
- Zakup sprzętu do monitorowania ruchu statków uprawiających żeglugę na śródlądowych drogach wodnych
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Zarządy gospodarki wodnej
- Urzędy żeglugi śródlądowej.

Oś priorytetowa VIII: Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe

W ramach osi priorytetowej wsparcie uzyskują projekty związane z:

- Poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Poprawa stanu bezpieczeństwa na drogach obejmie z jednej strony poprawę wyposażenia dróg krajowych w urządzenia zwiększające bezpieczeństwo ruchu z drugiej zaś strony przedsięwzięcia mające na celu zmianę postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego
- Poprawą stanu dróg krajowych znajdujących się poza siecią TEN-T. podniesienie standardu dróg krajowych zapewni zwiększenie ich przepustowości, poprawę bezpieczeństwa oraz skrócenie czasu przejazdu, co wiąże się z obniżeniem kosztów przewozów transportem samochodowym
- Rozwojem inteligentnych Systemów Transportowych, szczególnie systemów zarządzania ruchem
- Zapewnieniem niezbędnych standardów bezpieczeństwa w transporcie lotniczym zgodnie z przepisami międzynarodowymi i krajowymi
- Budową i modernizacją morskich i rzecznych kanałów żeglugowych wraz z rozbudową istniejącej infrastruktury dróg wodnych śródlądowych, znajdujących się poza siecią TEN-T.

DZIAŁANIE 8.1.: Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Typy projektów:

- Przebudowa miejsc szczególnie niebezpiecznych
- Zakup sprzętu
- Budowa infrastruktury techniczno – informatycznej
- Badania naukowe
- Kampanie medialne i inne działania informacyjne
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 1 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Komenda Główna Policji
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i administracji
- Państwowa Straż Pożarna
- Główny Inspektorat Transportu Drogowego
- Sekretariat Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu drogowego
- Podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo ruchu drogowego
- Miasta na prawach powiatu
- Organizacje pozarządowe
- Instytucje badawczo – rozwojowe.

DZIAŁANIE 8.2.: Drogi krajowe poza siecią TEN-T**Typy projektów:**

- Budowa dróg ekspresowych
- Przebudowa dróg krajowych
- Przebudowa lub budowa odcinków dróg krajowych w miastach na prawach powiatu
- Budowa obwodnic miast w ciągach dróg krajowych
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Miasta na prawach powiatu
- Wyodrębnione ustawowo podmioty służące realizacji projektów drogowych (spółki specjalnego przeznaczenia).

DZIAŁANIE 8.3.: Rozwój inteligentnych systemów transportowych

Typy projektów:

- Studia wykonalności
- Projekty pilotażowe
- Projekty wdrożeniowe.

Działanie obejmie w zależności od obszaru następujące projekty:

- W zakresie transportu drogowego, morskiego, śródlądowego, intermodalnego realizowane będą projekty związane z:
 - Zarządzaniem ruchem
 - Obsługą podróżnych
 - Poborem opłat
 - Zarządzaniem flotą pojazdów
 - Zarządzaniem kryzysowym w transporcie
 - Bezpieczeństwem ruchu
 - Informacją dla podróżnych
 - Logistyką
 - Zbieraniem i przetwarzaniem danych
- W zakresie transportu miejskiego będą realizowane projekty obejmujące zakup oraz montaż urządzeń z zakresu systemów zarządzania ruchem, w tym:
 - Systemy centralnego sterowania sygnalizacją i ruchem
 - Systemy monitorowania ruchu na kluczowych trasach, w tunelach, newralgicznych punktach miasta wraz z informowaniem o aktualnej sytuacji ruchowej.

Projekty kwalifikujące się do wspierania w ramach działania 7.3 nie mogą ubiegać się o wsparcie w ramach działania 8.3

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu pilotażowego lub wdrożeniowego w ramach działania – 2 mln euro
- Przygotowanie studium wykonalności – 500 tys. euro.

Beneficjenci:

- Gminy i miasta na prawach powiatu lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne
- Związki i porozumienia jednostek samorządu terytorialnego
- Przewoźnicy świadczący usługi w zakresie transportu pasażerskiego na podstawie odpowiednich umów
- Zarządcy dróg
- Zarządcy infrastruktury komunikacyjnej
- Instytucje badawczo – rozwojowe.

DZIAŁANIE 8.4.: Bezpieczeństwo i ochrona transportu lotniczego

Typy projektów:

- Rozbudowa systemów ochrony lotnisk, w tym niezbędna rozbudowa infrastruktury oraz zakup środków do kontroli bezpieczeństwa osób, bagażu, ładunków i poczty
- Rozbudowa systemów bezpieczeństwa lotnisk, w tym środków niezbędnych do zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz zimowego utrzymania lotnisk
- Rozbudowa systemów bezpieczeństwa lotniczych urządzeń naziemnych
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 1 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Podmioty zarządzające portami lotniczymi obsługującymi ruch międzynarodowy.

DZIAŁANIE 8.5.: Krajowy korytarz morsko – rzeczny poza siecią TEN-T

Typy projektów:

- Budowa i modernizacja morskich i rzecznych kanałów żeglugowych poza siecią TEN-T
- Rozbudowa istniejącej infrastruktury dróg wodnych śródlądowych poza siecią TEN-T
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Urzędy morskie
- Jednostki samorządu terytorialnego
- Zarząd portu w Elblągu
- Konsorcjum powołane do budowy kanału przez Mierzeję Wiślaną
- RZGW w obszarze Dolnej Wisły
- Urzędy żeglugi śródlądowej w obszarze Dolnej Wisły.

Oś priorytetowa IX: Infrastruktura drogowa w Polsce wschodniej

- W wyniku realizacji projektów w ramach osi priorytetowej powstanie lepsze połączenie dwóch największych miast Polski wschodniej z Warszawą, co wpłynie na szybszy rozwój ekonomiczny województw Polski wschodniej, stanowiących najsłabiej rozwinięte regiony kraju.
- W ramach osi priorytetowej wsparcie uzyskają także projekty w zakresie przygotowanie dokumentacji technicznej dotyczącej inwestycji zgodnych z celami osi priorytetowej.

DZIAŁANIE 9.1.: Zapewnienie sprawnego dostępu drogowego do największych ośrodków miejskich na terenie wschodniej Polski

Typy projektów:

- Przebudowa drogi krajowej S 17 Warszawa – Lublin do parametrów dwujezdniowej drogi ekspresowej
- Przebudowa odcinka drogi krajowej S 8 Warszawa – Białystok do parametrów dwujezdniowej drogi ekspresowej
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 10 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

- Wyodrębnione ustawowo podmioty służące realizacji projektów drogowych (spółki specjalnego przeznaczenia).

Oś priorytetowa X: Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku

- Wsparcie uzyskają działania obejmujące zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej w sektorze energetycznym i obniżenie energochłonności sektora publicznego oraz zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym biopaliw.
- Ponadto wsparcie przeznaczone będzie na przygotowanie dokumentacji technicznej dotyczącej inwestycji zgodnej z celami osi priorytetowej.
- Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii prowadzony będzie poprzez realizację inwestycji w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania:
 - Energii elektrycznej wykorzystującej biomasę, biogaz, energię wiatru oraz wody
 - Ciepła przy wykorzystaniu biomasy oraz energii geotermalnej i słonecznej
 - Energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu z odnawialnych źródeł energii
 - Biodiesla i innych biopaliw wyłączając produkty rolnicze określone w załączniku I do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

DZIAŁANIE 10.1.: Wysokosprawne wytwarzanie energii

Typy projektów:

- Budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu zgodnie z wymogami dyrektywy 2004/8/WE
- Zastępowanie jednostek wytwarzania ciepła jednostkami wytwarzania energii w skojarzeniu zgodnie z wymogami dyrektywy 2004/8/WE

- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Przedsiębiorcy
- Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki
- Podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd terytorialny
- Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego.

DZIAŁANIE 10.2.: Efektywna dystrybucja energii

Typy projektów:

- Rozbudowa lub modernizacja sieci dystrybucyjnych wysokiego, średniego i niskiego napięcia mająca na celu ograniczenie strat sieciowych i ograniczenie czasu trwania przerw w zasilaniu odbiorców oraz umożliwiająca przyłączanie nowych, rozproszonych źródeł wytwarzania energii do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego
- Budowa nowych oraz modernizacja istniejących sieci ciepłowniczych poprzez stosowanie innowacyjnych, energooszczędnych technologii
- Modernizacja i wymiana węzłów ciepłowniczych
- Przyłączanie odbiorców ciepła zasilanych ze źródeł niskiej emisji do sieci ciepłowniczej
- Budowa instalacji dystrybucji ciepłej wody użytkowej zwiększającej wykorzystanie energii w sieciach ciepłowniczych

- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Przedsiębiorcy
- Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki
- Podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd terytorialny
- Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego.

DZIAŁANIE 10.3.: Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

Typy projektów:

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne

- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna, audyt energetyczny).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Jednostki samorządu terytorialnego

- Organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały
- Państwowe szkoły wyższe
- Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej
- Organizacje pozarządowe i ich związki
- Kościoły i związki wyznaniowe.

DZIAŁANIE 10.4.: Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych

Typy projektów:

- Budowa lub modernizacja wraz z rozbudową mocy jednostek wytwarzania:
 - Energii elektrycznej wykorzystujących siłę wiatru, wody w małych elektrowniach wodnych do 10 MW, biogazu i biomasy
 - Ciepła przy wykorzystaniu biomasy oraz energii geotermalnej i słonecznej
- Budowa lub modernizacja sieci umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Przedsiębiorcy
- Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki
- Podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd terytorialny

- Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego
- Kościoły i związki wyznaniowe.

DZIAŁANIE 10.5.: Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych

Typy projektów:

- Budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw stanowiących samoistne paliwa, z wyłączeniem produkcji bioetanolu i czystego oleju roślinnego
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Typ beneficjentów:

- Przedsiębiorcy.

DZIAŁANIE 10.6.: Rozwój przemysłu dla OZE

Typy projektów:

- Budowa zakładów produkujących urządzenia do wytwarzania energii z OZE, w jednostkach o których mowa w działaniu 10.4
- Budowa zakładów produkujących urządzenia do produkcji biokomponentów i biopaliw, w jednostkach o których mowa w działaniu 10.5

- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Typ beneficjentów:

- Przedsiębiorcy.

Oś priorytetowa XI: Bezpieczeństwo energetyczne

- W ramach osi priorytetowej wsparcie uzyskują działania obejmujące rozwój systemów przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i rozbudowa podziemnych magazynów gazu ziemnego
- Dofinansowanie w ramach osi priorytetowej obejmie także budowę systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych
- Ponadto wsparcie przeznaczone będzie na przygotowanie dokumentacji technicznej dotyczącej inwestycji zgodnej z celami osi priorytetowej.

DZIAŁANIE 11.1.: Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego

Typy projektów:

- Budowa lub modernizacja sieci przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz urządzeń technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów przesyłowych
- Budowa podziemnych magazynów gazu ziemnego
- Budowa infrastruktury zapewniającej dywersyfikację źródeł dostaw nośników energii do kraju
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Typ beneficjentów:

- Przedsiębiorcy.

DZIAŁANIE 11.2.: Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji

Typy projektów:

- Budowa sieci dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych oraz modernizacja istniejących sieci dystrybucji
- Zakup lub budowa urządzeń i obiektów technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów dystrybucyjnych gazu ziemnego
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (wniosek o dofinansowanie, studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Typ beneficjentów:

- Przedsiębiorcy.

Oś priorytetowa XII: Kultura i dziedzictwo kulturowe

- Realizacja projektów o charakterze ponadregionalnym ochrony dziedzictwa kulturowego oraz budowy, rozbudowy i przebudowy infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym.
- W ramach osi priorytetowej wsparciem objęte będą projekty z zakresu ochrony i zachowania zabytków nieruchomych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym znajdujące się na liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO lub uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii.
- Wsparciem objęte będą również projekty z zakresu ochrony i zachowania ruchomych obiektów dziedzictwa kulturowego, a także projekty z zakresu rozwoju zasobów cyfrowych w dziedzinie zasobów bibliotecznych i archiwalnych oraz zasobów wirtualnych muzeów
- Ponadto wsparcie przeznaczone będzie na przygotowanie dokumentacji technicznej dotyczącej inwestycji zgodnej z celami osi priorytetowej
- W ramach osi priorytetowej realizowane będą także projekty z zakresu rozwoju oraz poprawy stanu infrastruktury kultury, w tym szkolnictwa artystycznego. Inwestycje w obszarze szkolnictwa artystycznego mają bezpośredni wpływ na podniesienie jakości kształcenia, tworząc wysoko wykwalifikowane kadry. Przekłada się to w efekcie na podniesienie jakości oferty kulturalnej (m.in.: filharmonii, oper, teatrów) i produktów kultury wytworzonych przez przemysły kultury (m.in.: przemysł muzyczny, filmowy) wpływając tym samym na podniesienie dobrego wizerunku kraju silnie oddziałującego na jego atrakcyjność m.in. w aspekcie turystycznym czy inwestycyjnym.

DZIAŁANIE 12.1.: Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym

Typy projektów:

- Projekty związane z rewitalizacją, rewaloryzacją, konserwacją, renowacją, zachowaniem, a także adaptacją na cele kulturalne obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów tych obiektów wraz z ich otoczeniem
- Zakup i remont trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej w obiektach będących celem projektu (wyłącznie jako jeden z elementów projektu)
- Konserwacja muzealiów, starodruków, zabytkowych archiwaliów, księgozbiorów, zbiorów filmowych oraz innych zabytków ruchomych
- Zabezpieczenie zabytków przed kradzieżą i zniszczeniem
- Rozwój zasobów cyfrowych w dziedzinie kultury, w tym digitalizacja zabytkowych zasobów bibliotecznych, archiwalnych, filmowych i muzealnych (opracowanie modeli ich udostępniania)
- Projekty dotyczące tworzenia wirtualnych muzeów
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

W ramach jednego złożonego projektu beneficjent może łączyć dopuszczone w działaniu typy realizowanych operacji.

Inwestycje budowlano – konserwatorskie w działaniu dotyczą prac prowadzonych w obiektach zabytkowych i ich otoczeniu.

Beneficjenci:

- Instytucje kultury (państwowe, samorządowe oraz współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego)
- Szkoły artystyczne, dla których organem prowadzącym jest minister właściwy ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie artystyczne nadzorowane przez ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a także uczelnie publiczne inne niż artystyczne (mogą

realizować projekty/brać udział w konsorcjach projektowych wyłącznie w zakresie zadań z obszaru digitalizacji zbiorów, konserwacji zabytków ruchomych oraz ich zabezpieczenia przed kradzieżą i zniszczeniem)

- Jednostki samorządu terytorialnego
- Kościoły i związki wyznaniowe
- Organizacje pozarządowe ze sfery kultury działające w interesie publicznym
- Archiwa państwowe
- Przedsiębiorstwa państwowe nie działające w celu osiągnięcia zysku (dotyczy tylko podmiotów, których działalność związana jest z ochroną dziedzictwa kulturowego, realizujących projekty dotyczące obiektów znajdujących się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomnik Historii)
- Oraz konsorcja zawiązane w ramach określonego w działaniu katalogu beneficjentów.

DZIAŁANIE 12.2.: Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym

Typy projektów:

- Budowa, rozbudowa, remont i przebudowa instytucji kultury
- Zakup i remont trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej (wyłącznie jako jeden z elementów projektu)
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Projekty realizowane w ramach działania muszą posiadać niekomercyjny charakter.

Beneficjenci:

- Instytucje kultury (państwowe, samorządowe oraz współprowadzono z ministrem właściwym ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego)
- Organizacje pozarządowe ze sfery kultury działające w interesie publicznym
- Kościoły i związki wyznaniowe
- Archiwa państwowe

- Jednostki samorządu terytorialnego
- Oraz konsorcja związane w ramach określonego w działaniu katalogu beneficjentów.

DZIAŁANIE 12.3.: Rozwój infrastruktury szkolnictwa artystycznego

W TRAKCIE OPRACOWANIA

Oś priorytetowa XIII: Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia

- Wsparcie uzyskają m.in. projekty zakresu inwestycji w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym dla zapewnienia specjalistycznych i wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych
- Realizowane będą projekty, które przyczynią się do podniesienia jakości świadczonych usług medycznych, w tym diagnostyki i wczesnej wykrywalności chorób zawodowych
- Inwestycje w ponadregionalną infrastrukturę ochrony zdrowia będą realizowane poprzez rozbudowę, przebudowę i remont oraz wyposażenie obiektów infrastruktury ochrony zdrowia w nowoczesny sprzęt medyczny
- Głównymi beneficjentami w ramach osi priorytetowej mogą być m.in. niepubliczne oraz publiczne zakłady opieki zdrowotnej udzielające świadczeń zdrowotnych w zakresie ratownictwa medycznego, dla których organami założycielskimi są m.in. jednostki samorządu terytorialnego, organy administracji rządowej, kolumny transportu sanitarnego, a także publiczne zakłady opieki zdrowotnej o znaczeniu ponadregionalnym, świadczące specjalistyczne usługi medyczne, utworzone przez ministra lub centralny organ administracji rządowej, publiczną uczelnię medyczną lub inną publiczną uczelnię prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych.

DZIAŁANIE 13.1.: Rozwój systemu ratownictwa medycznego

Typy projektów:

- Zakup środków transportu sanitarnego i ich wyposażenia. Minimalna wartość projektu wynosi 70 tys. euro
- Przebudowa, modernizacja obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia w zakresie ratownictwa medycznego, w taki sposób aby dostosować je do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa. Minimalna wartość projektu wynosi 250 tys. euro
- Zakup aparatów lub urządzeń służących do diagnostyki lub terapii, w tym wyrobów medycznych, z wyłączeniem wyrobów i produktów jednorazowego użytku, w tym adaptacja pomieszczeń niezbędna dla funkcjonowania zakupionych aparatów i urządzeń. Minimalna wartość projektu wynosi 100 tys. euro
- Modernizacja baz lotniczego pogotowia ratunkowego. Minimalna wartość projektu wynosi 250 tys. euro
- Adaptacja lądowisk dla helikopterów służąca dostępności do szpitalnych oddziałów ratunkowych. Minimalna wartość projektu wynosi 50 tys. euro
- Budowa i wyposażenie wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego. Minimalna wartość projektu wynosi 100 tys. euro. Przeznacza się na realizację tego typu projektów kwotę nie wyższą niż 20 mln euro
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna). Nie występuje kryterium minimalnej wartości projektu.

Beneficjenci:

- Publiczne zakłady opieki zdrowotnej udzielające świadczeń zdrowotnych osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, posiadające w swoich strukturach:
 - szpitalny oddział ratunkowy lub
 - jednostkę organizacyjną szpitala wyspecjalizowaną w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych
 - zespoły ratownictwa medycznego
- Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej posiadające w swoich strukturach przynajmniej jedną z jednostek organizacyjnych wymienionych w pkt. 1, utworzone m.in. przez kościoły i związki wyznaniowe
- Kolumny transportu wyznaniowego

- Wojewódzkie centra powiadamiania ratunkowego.

DZIAŁANIE 13.2.: Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym

Typy projektów:

- Przebudowa, modernizacja obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym, w taki sposób, aby dostosować je do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa. Minimalna wartość projektu wynosi 250 tys. euro
- Zakup aparatury obrazowej. Minimalna wartość projektu wynosi 100 tys. euro
- Zakup aparatów lub urządzeń służących do diagnostyki lub terapii, w tym wyrobów medycznych, z wyłączeniem wyrobów i produktów jednorazowego użytku. Minimalna wartość projektu wynosi 100 tys. euro
- Dostosowanie stanu technicznego istniejącej infrastruktury do zakupu i użytkowania nowego sprzętu medycznego. Dofinansowanie wynosi maksymalnie 20% wartości zakupionego sprzętu
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna). Nie występuje kryterium minimalnej wartości projektu.

Beneficjenci:

- Zakłady opieki zdrowotnej, dla których podmiotami tworzącymi są: minister lub centralny organ administracji rządowej, publiczna uczelnia medyczna lub publiczna uczelnia prowadząca działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych
- Publiczne uczelnie medyczne lub publiczne uczelnie prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych.

Oś priorytetowa XIV: Infrastruktura szkolnictwa wyższego

- Wsparcie uzyskają przede wszystkim uczelnie kształcące w zakresie nowoczesnym technologii w głównych obszarach wspieranych w ramach PO Infrastruktura i Środowisko: transporcie, inżynierii środowiska, energetyce i ochronie zdrowia
- W ograniczonym zakresie do 25% całości środków osi priorytetowej wsparcie uzyskają inne kierunki kształcenia oraz infrastruktura towarzysząca (np. sportowo – rekreacyjna), wykorzystywana przez studentów
- Priorytetowo traktowane będą te projekty szkół wyższych, dzięki którym możliwa będzie organizacja studiów o charakterze międzynarodowym.

DZIAŁANIE 14.1.: Infrastruktura szkolnictwa wyższego

W ramach działania realizowane będą kompleksowe projekty polegające na:

- Budowie lub rozbudowie obiektów infrastruktury szkół wyższych wraz z wyposażeniem
- Wyposażeniu uczelni w aparaturę naukowo – badawczą wykorzystywaną w procesie dydaktycznym i nowoczesne wyposażenie dydaktyczne wraz z dostosowaniem stanu technicznego istniejącej infrastruktury do wymogów nowego wyposażenia
- Budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów infrastruktury towarzyszącej wykorzystywanej przez studentów (w ograniczonym zakresie)
- Realizacji kompleksowych projektów służących zastosowaniu ICT w dydaktyce, w tym zwłaszcza zakup wyposażenia oraz technologii wspomagających kształcenie wraz z technicznym dostosowaniem infrastruktury do wymogów związanych z eksploatacją sprzętu

- Budowie lub rozbudowie lokalnych lub regionalnych szerokopasmowych i bezpiecznych sieci, współdziałających ze szkieletowymi sieciami regionalnymi lub krajowymi
- Zapewnieniu dostępu do Internetu w obiektach uczelni (np. hot – spoty)
- Przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania (studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna).

Minimalna wartość projektów:

- Minimalna wartość projektu – 5 mln euro
- Przygotowanie dokumentacji technicznej – bez ograniczeń.

Beneficjenci:

- Publiczne szkoły wyższe.

Oś priorytetowa XV: Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Przewiduje się możliwość realizacji projektów dotyczących w szczególności:

- Infrastruktury wsparcia finansowego dla zatrudnienia i wsparcia kadrowego instytucji wypełniających zadania związane z przygotowaniem, wyborem, oceną, monitorowaniem projektów i programu, a także weryfikacją płatności, kontrolą finansową oraz prowadzeniem działań informacyjno – promocyjnych – w zakresie osi priorytetowych współfinansowanych z EFRR
- Zapewnienia niezbędnych zasobów ludzkich i stałe podnoszenie ich jakości oraz budowanie zdolności administracyjnej instytucji uczestniczących w realizacji programu m.in. poprzez wzmocnienie i finansowanie zatrudnienia
- Wsparcia procesu oceny i selekcji projektów w zakresie osi priorytetowej współfinansowanych z EFRR
- Organizacji i obsługi Komitetu monitorującego i Podkomitetów Monitorujących, grup i zespołów roboczych, a także analizy danych na potrzeby monitorowania i wdrażania programu
- Zapewniania środków na prowadzenie badań oraz opracowywanie odpowiednich ekspertyz, analiz, studiów i koncepcji zorientowanych na wsparcie procesu zarządzania programem
- Długoterminowych kompleksowych usług doradczych i innych usług zewnętrznych
- Wsparcia procesu kontroli programu

- Wynajem pomieszczeń (m.in. biurowych, archiwów), remonty pomieszczeń i urządzenie miejsca pracy dla instytucji zarządzającej i pozostałych instytucji uczestniczących w zarządzaniu osiami priorytetowymi
- Zakupu i instalacji sprzętu biurowego, komputerowego i audiowizualnego, sprzętu biurowo – kancelaryjnego oraz telekomunikacyjnego, informatycznego i teleinformatycznego, a także innego sprzętu i wyposażenia przez jednostki zaangażowane w realizację osi priorytetowych współfinansowanych z EFRR
- Pokrycia kosztów eksploatacji sprzętu i wyposażenia oraz zakup niezbędnych licencji i oprogramowania informatycznego a także zakupu usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych dla potrzeb efektywnej realizacji programu
- Przygotowania analiz, badań i sprawozdań na potrzeby procesu realizacji programu obejmujących swym zakresem cały program oraz osie priorytetowe finansowane z EFRR
- Archiwizacji dokumentacji zarówno w formie elektronicznej, jak i papierowej oraz kosztów przekazywania jej do Komisji Europejskiej
- Stałego podnoszenia kwalifikacji personelu zaangażowanego w zarządzanie i wdrażanie osi priorytetowych współfinansowanych z EFRR m.in. poprzez szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy a także poprzez studia i kontynuację kształcenia oraz staże, praktyki i wizyty studyjne w innych krajach biorących udział w realizowaniu polityki spójności UE
- Ewaluacji obejmującej swym zakresem ocenę całego programu oraz osi priorytetowych finansowanych z EFRR
- Realizacji Planu komunikacji oraz działań informacyjnych i promocyjnych
- Prowadzenia punktów informacyjnych i bieżącej obsługi administracyjno – biurowej procesu informowania
- Finansowanie kosztów programowania przyszłych interwencji strukturalnych w ramach nowej perspektywy budżetowej UE.

Oś priorytetowa XVI: Pomoc techniczna – Fundusz Spójności

Przewiduje się możliwość realizacji projektów dotyczących w szczególności:

- Instrumenty wsparcia finansowego dla zatrudnienia i wsparcia kadrowego instytucji wypełniających zadania związane z przygotowaniem, wyborem, oceną, monitorowaniem projektów i programu a także weryfikacją płatności, kontrolą oraz prowadzeniem działań informacyjno – promocyjnych – w zakresie osi priorytetowych współfinansowanych z Funduszu Spójności
- Zapewnienia niezbędnych zasobów ludzkich i stałe podnoszenie ich jakości oraz budowanie zdolności administracyjnej instytucji uczestniczących w realizacji programu m.in. poprzez wzmocnienie i finansowanie zatrudnienia
- Wsparcia procesu oceny i selekcji projektów w zakresie osi priorytetowych współfinansowanych z Funduszu Spójności
- Organizacji i obsługi Komitetu Monitorującego i Podkomitetów monitorujących, grup i zespołów roboczych, a także analizy danych na potrzeby monitorowania i wdrażania programu
- Zapewniania środków na prowadzenie badań oraz opracowywanie ekspertyz, analiz, studiów i koncepcji zorientowanych na wsparcie procesu zarządzania programem
- Długoterminowych kompleksowych usług doradczych i innych usług zewnętrznych
- Wynajem pomieszczeń (m.in. biurowych, archiwów), remonty pomieszczeń i urządzenie miejsca pracy dla instytucji zarządzającej i pozostałych instytucji uczestniczących w zarządzaniu osiami priorytetowymi

- Zakupu i instalacji sprzętu biurowego, komputerowego i audiowizualnego, sprzętu biurowo – kancelaryjnego oraz telekomunikacyjnego, informatycznego i teleinformatycznego, a także innego sprzętu i wyposażenie przez jednostki zaangażowane w realizację osi priorytetowych współfinansowanych z Funduszu Spójności
- Pokrycia kosztów eksploatacji sprzętu i wyposażenia oraz zakup niezbędnych licencji i oprogramowania informatycznego a także zakupu usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych dla potrzeb efektywnej realizacji programu
- Przygotowania analiz, badań i sprawozdań na potrzeby procesu realizacji programu w zakresie dotyczącym osi priorytetowych finansowanych z Funduszu Spójności
- Archiwizacji dokumentacji zarówno w formie elektronicznej, jak i papierowej oraz kosztów przekazywania jej do komisji Europejskiej
- Stałego podnoszenia kwalifikacji personelu zaangażowanego w zarządzanie i wdrażanie osi priorytetowych współfinansowanych z Funduszu Spójności m.in. poprzez szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy a także poprzez studia i kontynuacje kształcenia oraz staże, praktyki i wizyty w innych krajach biorących udział w realizowaniu polityki spójności UE
- Ewaluacji w zakresie dotyczącym oceny osi priorytetowych finansowanych z Funduszu Spójności
- Realizacji Planu Komunikacji oraz działań informacyjnych i promocyjnych
- Prowadzenia punktów informacyjnych i bieżącej obsługi administracyjno – biurowej procesu informowania
- Finansowanie kosztów programowania przyszłych interwencji strukturalnych w ramach nowej perspektywy budżetowej UE.

Oś priorytetowa XVII: Konkurencyjność regionów

- W ramach osi priorytetowej dofinansowanie uzyskają wsparcie kluczowe projekty o charakterze regionalnym, które ze względu na skalę problemów społeczno – gospodarczych w ramach danego regionu wykraczają poza możliwości realizacji w ramach programów zarządzanych przez samorządowe władze regionalne
- W szczególności wspierane będą projekty przyczyniające się do realizacji strategii lizbońskiej, w tym w zakresie sieci transportowej (drogowej, kolejowej i czystego transportu publicznego), ale także w zakresie infrastruktury społecznej
- W ramach osi priorytetowej realizowane będą duże inwestycje według listy indykacyjnej
- Przyjęto, że udział inwestycji przyczyniających się do realizacji strategii lizbońskiej powinien być taki, jak w przypadku pozostałych osi priorytetowych programu.

DZIAŁANIE 17.1.: Konkurencyjność regionów

Typy operacji wskazane przez kwalifikujące się samorzady wojewódzkie w zakresie:

- Transportu drogowego
- Transportu kolejowego
- Szynowego transportu publicznego
- Infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego
- Infrastruktury szkolnictwa wyższego.

Beneficjenci:

- Jednostki samorządu terytorialnego z województw małopolskiego, łódzkiego, śląskiego, wielkopolskiego
- Uczelnie wyższe
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- PKP PLK S.A.
- Przedsiębiorstwa kolejowych przewozów pasażerskich
- Przewoźnicy świadczący usługi w zakresie transportu pasażerskiego na podstawie odpowiednich umów
- Zarządcy dróg
- Zarządcy infrastruktury komunikacyjnej
- Instytucje kultury.

**PROGRAM OPERACYJNY
INNOWACYJNA GOSPODARKA
2007 - 2013**

**Wartość ogółem: 8 241 mln euro,
w tym z EFRR: 7 004,9 mln euro**

Cel główny

Rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa

Cele szczegółowe PO IG:

- Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw
- Wzrost konkurencyjności polskiej nauki
- Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym
- Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym
- Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.

Beneficjenci PO IG:

- Przedsiębiorcy
- Jednostki naukowo – badawcze
- Instytucje otoczenia biznesu i ich sieci

- Jednostki administracji publicznej.

Priorytety:

Priorytet 1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii (1,1 mld euro)

Priorytet 2. Infrastruktura sfery B+R (1,1 mld euro)

Priorytet 3. Kapitał dla innowacji (289 mln euro)

Priorytet 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia (2,8 mld euro)

Priorytet 5. Dyfuzja innowacji (339 mln euro)

Priorytet 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym (349 mln euro)

Priorytet 7. Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego (1,9 mld euro).

PRIORYTET 1. BADANIA I ROZWÓJ NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII 1.314,27 MLN EURO

1.1 Wsparcie badań naukowych dla budowy gospodarki opartej na wiedzy

W ramach działania przewiduje się:

1.1.1. Identyfikację kierunków badań naukowych i prac rozwojowych poprzez zastosowanie metody *foresight* w zakresie wsparcia:

- Narodowego Programu *Foresight Polska 2020*
- Przygotowania regionalnych strategii rozwoju
- Przygotowania strategii rozwoju poszczególnych dziedzin nauki i sektorów gospodarki (np. polskiej strategii rozwoju biotechnologii)
- Przygotowania strategii dla działających w Polsce platform technologicznych

1.1.2. Wsparcie realizacji polityki naukowej, naukowo – technicznej i innowacyjnej państwa poprzez dofinansowanie projektów badawczych zamawianych lub strategicznych programów badawczych w obszarach tematycznych określonych w PO IG.

1.2 Wzmocnienie potencjału kadrowego nauki

W ramach działania dofinansowane będą programy realizowane przez beneficjenta indywidualnego obejmujące konkursy na:

- Projekty aplikacyjne realizowane przez studentów i doktorantów w dziedzinach priorytetowych dla rozwoju i gospodarki
- Projekty, w których uczestniczą studenci i doktoranci, zgodne z priorytetami wskazanymi w PO IG, realizowane w najlepszych zespołach badawczych
- Międzynarodowe studia doktoranckie realizowane w kraju
- Projekty obejmujące zatrudnianie wybitnych uczonych z zagranicy w jednostkach naukowych mających siedzibę w Polsce, realizowane zgodnie z priorytetami wskazanymi w PO IG.

1.3 Wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe

- Dofinansowanie projektów rozwojowych
- Dofinansowanie uzyskiwania ochrony prawnej własności przemysłowej tworzonej w jednostkach naukowych mających siedzibę w Polsce.

1.4 Wsparcie projektów celowych

- Działanie będzie realizowane poprzez dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne (badania stosowane i prace rozwojowe) prowadzone przez przedsiębiorców, grupy przedsiębiorców – samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi, a także na zlecenie przedsiębiorców przez jednostki naukowe – lub inne podmioty posiadające zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce.

PRIORYTET 2. INFRASTRUKTURA SFERY B+R 1.314,27 MLN

EURO

2.1. Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym

Rozwój infrastruktury ośrodków naukowych o wysokim potencjale, specjalistycznych laboratoriów badawczych oraz projektów realizowanych w zakresie Polskiej Mapy Drogowej w dziedzinie Dużych Obiektów Infrastruktury Badawczej, tym ściśle współpracujących z przedsiębiorcami (laboratoria świadczące specjalistyczne usługi badawcze, Centra zaawansowanych Technologii i inne) oraz działających na bazie sieci naukowych (m.in. Centrów Doskonałości)

W przypadku inwestycji objętej działaniami 2.1 oraz 2.3.1 i 2.3.3 beneficjent składa jeden wniosek o dofinansowanie tego typu inwestycji.

2.2. wsparcie tworzenia wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych

Dofinansowanie projektów inwestycyjnych polegających na:
Wytworzeniu nowej wspólnej infrastruktury naukowo – badawczej
Przeniesieniu infrastruktury naukowo – badawczej.

2.3 Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki

Projekty w zakresie:

2.3.1. Rozwoju infrastruktury informatycznej nauko dotyczące:

- Inwestycji związanych z rozwojem zaawansowanej infrastruktury sieciowej
- Inwestycji polegających na zakupie zaawansowanych rozwiązań informatycznych, w tym sprzętu wykorzystującego technologie informatyczne
- Zapewnienia ciągłości działania infrastruktury informatycznej nauki

2.3.2. Rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej dotyczące:

- Tworzenia i prowadzenia baz danych zawierających informacje o wynikach i warunkach dostępu do wyników projektów badawczych

- Tworzenia i udostępniania baz danych publikacji naukowych
- 2.3.3. Rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformacyjnych dla środowiska naukowego
- W przypadku inwestycji objętej podziałaniami 2.1 oraz 2.3.1 i 2.3.3 beneficjent składa jeden wniosek o dofinansowanie tego typu inwestycji.

PRIORYTET 3. KAPITAŁ DLA INNOWACJI 403,15 MLN EURO

DZIAŁANIE 3.1.: Inicjowanie działalności innowacyjnej

Typ realizowanych operacji (projektów):

- Dofinansowaniem zostaną objęte projekty z zakresu dofinansowania wydatków związanych z poszukiwaniem i oceną innowacyjnych pomysłów potencjalnych przedsiębiorców, pracami przygotowawczymi mającymi na celu utworzenie nowego przedsiębiorstwa na bazie tego pomysłu (tzw. preinkubacja), a następnie wsparcia przeznaczonego na inwestycje kapitałowe w nowopowstałe przedsiębiorstwo (maksymalnie 800 tys. PLN (200 tys. euro), poniżej 50% udziałów instytucji wspierającej powstawanie innowacyjnych przedsiębiorstw w spółce)
- Dofinansowanie składa się z dwóch komponentów – dotacji na inkubację oraz na inwestycje w nowopowstałe przedsiębiorstwo dokonywanej przez instytucje inkubującą.

DZIAŁANIE 3.2.: Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka

Projekty obejmujące:

- Inwestycje kapitałowe w fundusze kapitału podwyższonego ryzyka, powstałe w celu rozwijania MSP, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw innowacyjnych znajdujących się na początkowych etapach wzrostu oraz
- Refundacja części kosztów zarządzania funduszem kapitału podwyższonego ryzyka (zatrudnienia kadry i ekspertów oraz kosztów przygotowania i monitorowania inwestycji, w szczególności kosztów analiz, *due dilligence* inwestycji, badania rynku itp.)
- W wyniku realizacji projektów funduszy kapitału podwyższonego ryzyka wsparciem zostaną objęte mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, szczególnie o charakterze innowacyjnym znajdujące się na początkowych etapach wzrostu, lub prowadzące działalność B+R.

DZIAŁANIE 3.3.: Tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie w MŚP

Działanie polega na wsparciu projektów w zakresie:

- Kształtowania gotowości inwestycyjnej poprzez przygotowanie potencjalnych i obecnych przedsiębiorców do poszukiwania inwestorów oraz do właściwej prezentacji swojej oferty, w tym szkolenia dla przedsiębiorców w zakresie form i sposobów zewnętrznego finansowania działalności gospodarczej
- Zwiększenia świadomości nt. usług i korzyści oferowanych przez sieci inwestorów prywatnych, w tym sieci aniołów biznesu, poprzez działania informacyjne i promocyjne (skierowane do potencjalnych lub obecnych inwestorów i przedsiębiorców)
- Usług doradczych mających na celu przygotowanie przedsiębiorcy do pozyskania zewnętrznego finansowania o charakterze udziałowym (w tym badanie stanu przedsiębiorstwa, badanie rynkowe, identyfikacja odpowiedniej formy finansowania, przygotowanie dokumentacji niezbędnej do pozyskania zewnętrznego finansowania o charakterze udziałowym, przede wszystkim od prywatnego inwestora funduszu kapitału podwyższonego ryzyka lub z rynku papierów wartościowych)
- Nawiązywania współpracy pomiędzy działającymi sieciami inwestorów prywatnych, w tym sieciami aniołów biznesu, a m.in. inkubatorami przedsiębiorczości, jak również pomiędzy sieciami a funduszami kapitału podwyższonego ryzyka
- Powstawania nowych i rozwoju istniejących sieci inwestorów prywatnych, w tym sieci aniołów biznesu
- Organizacji, rozwoju i utrzymania platform wymiany doświadczeń w zakresie potencjalnych inwestycji przeznaczonych dla potencjalnych i obecnych inwestorów (w tym konferencje, seminaria, warsztaty)
- Platform służących kojarzeniu inwestorów z przedsiębiorcami poszukującymi zewnętrznych źródeł finansowania o charakterze udziałowym
- Programów szkoleniowych, seminariów dla prywatnych inwestorów w tym dla nowych aniołów biznesu, w zakresie inwestycji w przedsiębiorców, w szczególności inwestycji o charakterze udziałowym.

PRIORYTET 4. INWESTYCJE W INNOWACYJNE PRZEDSIĘWZIĘCIA 2.760,05 EURO

DZIAŁANIE 4.1.: Wsparcie wdrożeń wyników B+R

- Prace przygotowawcze do wdrożenia wyników prac B+R powstałych wyłącznie w ramach projektów realizowanych w ramach działania 1.4, w tym: opracowania procedur (np. w zakresie kontroli jakości), norm, dokumentacji technicznej (specyfikacji), łącznie z testami końcowymi, badaniami rynku, testami rynkowymi, opracowania rozwoju i wdrożenia produkcji pilotażowej, małoseryjnej (w tym przygotowanie do uzyskania certyfikacji)
- Wdrożenia wyników prac B+R powstałych wyłącznie w wyniku projektów realizowanych w ramach działania 1.4
- Inwestycje, doradztwo i szkolenia niezbędne do wdrożenia wyników prac B+R realizowanych w ramach działania 1.4.

- Działanie 1.4 obejmuje dofinansowanie wydatków do momentu stworzenia prototypu nieprzydatnego komercyjnie

- Krajowa pomoc regionalna – II etap (maksymalny pułap dofinansowania do 50 mln euro wydatków kwalifikowanych). Zgodnie z mapą pomocy regionalnej – dla dużych 50%. 70% dla małych przedsiębiorstw, 60% - dla średnich przedsiębiorstw.

DZIAŁANIE 4.2.: Inwestycje związane z działalnością B+R w przedsiębiorstwach

- Wsparcie w zakresie podjęcia lub rozwoju działalności B+R w tym przekształcenia przedsiębiorcy w CBR obejmujące zakup usług doradczych oraz zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych związanych z prowadzeniem prac w zakresie B+R w przedsiębiorstwach.

DZIAŁANIE 4.3.: Kredyt technologiczny

- Realizacja działania polega na udzielaniu kredytu technologicznego przedsiębiorcom przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego

- Umorzenie części kredytu technologicznego (maksymalnie do 50%) dokonywane jest w ratach w wysokości odpowiadającej 20% wartości netto wykazanej na przedkładanych, nie częściej niż dwa razy w roku, przez kredytobiorcę fakturach dokumentujących sprzedaż towarów lub usług powstałych w wyniku inwestycji technologicznej finansowanej z kredytu technologicznego wraz z potwierdzeniem dokonania zapłaty
- Krajowa pomoc regionalna (maksymalny pułap dofinansowania – dla dużych 50%, 70% dla małych przedsiębiorstw, 60% - dla średnich przedsiębiorstw).

Projekt BGK

- Wariant I – udzielenie kredytu technologicznego przedsiębiorcy realizującego inwestycję polegającą na wdrożeniu nowej technologii, z którego część może – do 50% - zostać umorzona
- Wariant II – udzielenie premii technologicznej tj. umorzenie części kredytu technologicznego udzielanego przez banki komercyjne przedsiębiorcy (z sektora MSP) realizującemu inwestycję polegającą na wdrożeniu nowej technologii.

Projekty przedsiębiorców

- Inwestycje przedsiębiorców (w wariantach I – II – tylko MSP) polegające na wdrożeniu nowej technologii własnej lub nabytej, sfinansowanej kredytem technologicznym.

DZIAŁANIE 4.4. Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym

Projekty szkoleniowe doradcze i inwestycyjne w zakresie:

- Zastosowania nowych rozwiązań technologicznych w produkcji i usługach (zakup niezbędnych środków trwałych), w tym prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko (w tym m.in.: ograniczenia energo-, materiało- i wodochłonności produktów i usług, zastosowania oceny cyklu życia na wszystkich etapach projektowania procesów technologicznych)
- Zastosowania nowych rozwiązań organizacyjnych (w tym marketingowych, logistycznych w zakresie dystrybucji, systemów informacyjnych oraz zarządzania; zakup niezbędnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych) prowadzących do powstania nowych produktów/usług, tworzenia nowych miejsc pracy niezbędnych do realizacji ww. inwestycji.

Minimalna / Maksymalna wartość projektu:

- Wartość wydatków kwalifikowanych nie mniejsza niż 8 mln PLN (2 mln euro) i poniżej 160 mln PLN (40 mln euro)

Minimalna / maksymalna kwota wsparcia:

- Minimalna wartość wsparcia (30% z 2 mln euro) 600 tys. euro. Maksymalna wartość udzielonego wsparcia na część inwestycyjną (w tym doradztwo dla MSp) 28 mln euro, na część szkoleniową 1 mln euro (35% dla dużych przedsiębiorstw oraz 45% dla MSP).

WSPARCIE INWESTYCJI O DUŻYM ZNACZENIU DLA GOSPODARKI

- **Poddziałanie 4.5.1 – Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym**
- **Poddziałanie 4.5.2 – Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych.**

TYP REALIZOWANYCH OPERACJI (PROJEKTÓW)

W poddziałaniu 4.5.1 Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym:

- Nowe inwestycje o charakterze innowacyjnym (np. innowacyjne technologie, innowacyjne produkty, współpraca z krajowymi ośrodkami naukowobadawczymi) spełniające poniższe warunki (łącznie):
 - wydatki kwalifikowane nie mniejsze niż 160 mln PLN (40 mln euro) i
 - wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 400 osób.

W poddziałaniu 4.5.2 Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych:

- Nowe inwestycje spełniające poniższe warunki (łącznie):
 - Wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 200 osób (za wyjątkiem centrów B+R, gdzie minimalnym wymaganym pułapem zatrudnienia jest 20 osób) i
 - Inwestycje typu:
 - Centra usług wspólnych (np. finanse, księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi, administracja, zaplecza bankowe i ubezpieczeniowe, badania rynkowe)
 - Centra IT (np. rozwój oprogramowania, testowanie aplikacji, projektowanie i wdrażanie sieci, optymalizacji produktu, zarządzanie bazami danych)
 - Centra badawczo – rozwojowe (np. centra usług inżynierskich, centra jakości).

PRIORYTET 5. DYFUZJA INNOWACJI 834,00 MLN EURO

OŚ PRIORYTETOWA 5. – DYFUZJA INNOWACJI

- Kompleksowe wsparcie ośrodków innowacyjności (m.in. parków naukowotechnologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów transferu technologii), zlokalizowanych na obszarach o największym potencjale rozwojowym
- Wsparcie budowy i rozwoju sieci otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym świadczących usługi w zakresie działalności innowacyjnej przedsiębiorców.

DZIAŁANIE 5.1. Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym

- Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych związanych z nową inwestycją
- Doradztwo z zakresu opracowania planów rozwoju i ekspansji powiązania
- Udział w krajowych i międzynarodowych spotkaniach w celu wymiany doświadczeń
- Dla klastrów innowacyjnych:
 - Zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych do obiektów szkoleniowych i centrów badawczych
 - Zakup ogólnodostępnej infrastruktury badawczej (laboratorium, miejsce do przeprowadzania testów)
 - Infrastruktura sieci szerokopasmowych
 - Działania promocyjne klastra w celu pozyskania nowych przedsiębiorstw do udziału w klastrze
 - Zarządzenie ogólnodostępnym zapleczem technicznym klastra
 - Organizacja programów szkoleniowych, warsztatów i konferencji celem wspierania procesu dzielenia się wiedzą oraz tworzenia sieci powiązań między członkami klastra.

WIELKOŚĆ POMOCY

- Maksymalna wartość udzielonego wsparcia na część inwestycyjną (w tym doradztwo dla MSP) 35 mln euro, na część szkoleniową 1 mln euro (35% dla dużych przedsiębiorstw oraz 45% dla MSP), część doradczą dla dużych przedsiębiorstw 200

tys. euro (50% wartości części doradczej projektu) oraz na koszty operacyjne i administracyjne (w ramach pomocy *de minimis*) – 50%.

DZIAŁANIE 5.2. Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym

- Inicjowanie i rozwój współpracy pomiędzy instytucjami oraz rozwój instytucji o znaczeniu ogólnokrajowym, koordynacja prac sieci, zapewnienie i utrzymanie standardów pracy ośrodków oraz świadczonych usług (np. standaryzacja usług świadczonych przez instytucje działające w sieci, opracowanie i wdrażanie procedur, opracowanie i wdrażanie nowego zakresu usług lub sposobu ich realizacji, utrzymanie i badanie standardów, pomoc ośrodkom w spełnieniu i utrzymaniu standardów, podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli IOB i instytucji, badanie rynku i pomoc w rozwoju usług w zakresach oczekiwanych przez rynek, tworzenie systemów monitoringu i benchmarkingu usług), w tym zapewnienie funkcjonowania sekretariatu sieci (1)
- Zapewnienie strategii promocji i informacji o działaniach sieci lub instytucji o znaczeniu ogólnokrajowym w zakresie oferty świadczonych usług wśród potencjalnych usługobiorców (2)
- Budowa i rozwój systemu informatycznego obejmującego informacje o innowacjach (źródła innowacji, przedsięwzięć innowacyjnych na różnych etapach rozwoju: projektów badawczych, prac B+R, prototypów etc., podmiotów zaangażowanych w działalność innowacyjną – m.in. uczelnie, jednostki badawczo – rozwojowe, inkubatory technologiczne, centra transferu technologii, przedsiębiorcy – powiązania kooperacyjne) oraz o wzornictwie przemysłowym i użytkowym umożliwiającego współpracę ponadregionalną oraz międzynarodową (3)
- Wzmocnienie instytucji należących do sieci oraz instytucji o znaczeniu ogólnokrajowym w zakresie opracowywania i świadczenia usług związanych z działalnością innowacyjną przedsiębiorstw (m.in.: w zakresie promowania i doradztwa dotyczącego prowadzenia działalności kooperacyjnej, np. mapowanie klastrów, organizacja warsztatów na temat kooperacji, prezentacji i wymiany najlepszych praktyk), poprzez m.in. wsparcie na inwestycje, projekty badawcze i szkoleniowe (4)
- Uczestnictwo w międzynarodowych sieciach instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi o podobnym profilu (refundacja składek członkowskich, koszty dostępu do międzynarodowych baz danych, koszty udziału i organizacji spotkań sieci międzynarodowych (5)
- Wspólne przedsięwzięcia instytucji należących do sieci (także przy udziale instytucji zamierzających włączyć się w struktury sieci) (6).

DZIAŁANIE 5.3. Wspieranie ośrodków innowacyjności

Kompleksowe projekty obejmujące:

- Doradztwo w zakresie przygotowania strategii rozwoju ośrodka uwzględniającej potrzeby przedsiębiorców (np. przygotowanie *feasibility studies*, badania rynku pod kątem zapotrzebowania przedsiębiorców na wysoko-specjalistyczne usługi, kształtowanie postaw innowacyjnych
- Doradztwo oraz promocję wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka (prowadzenie baz danych, coaching, kojarzenie partnerów, wyszukiwanie projektów do wsparcia, poszukiwanie rynków zbytu dla produktów wytwarzanych w ośrodku,

szacowanie kosztów wdrożenia danego projektu do produkcji przez przedsiębiorcę, ocena wartości rynkowej wyników prac B+R

- Inwestycje wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie rozbudowy lub modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej (np. budowa lub rozbudowa budynków, doprowadzenie lub rozbudowa sieci technicznych i mediów, zakup specjalistycznego wyposażenia sprzętu biurowego)
- Działania promocyjne wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie promocji usług instytucji proinnowacyjnego otoczenia biznesu w środowisku lokalnym, regionalnym i międzynarodowym, przede wszystkim poprzez przygotowanie materiałów audiowizualnych i prezentacji w mediach, organizację seminariów i konferencji.

DZIAŁANIE 5.4. Zarządzanie własnością intelektualną

- Dotacje dla przedsiębiorców na pokrycie kosztów uzyskania praw własności przemysłowej poza granicami Polski (z wyłączeniem kosztów dotyczących znaków towarowych) obejmujących koszty przygotowania zgłoszenia przez rzecznika patentowego, opłat urzędowych za dokonanie zgłoszenia wynalazku/wzoru użytkowego/wzoru przemysłowego, koszty tłumaczenia, koszty wznowienia zgłoszenia
- Dotacje dla przedsiębiorców na pokrycie kosztów związanych z postępowaniem w zakresie:
 - unieważnienia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji,
 - unieważnienia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji na skutek złożonego sprzeciwu uznanego przez uprawnionego za bezzasadny,
 - stwierdzenia wygaśnięcia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji
- Projekty dotyczące upowszechnienia wiedzy na temat korzyści wynikających z ochrony własności intelektualnej w przedsiębiorstwach (w tym projekty promocyjne i informacyjne mające na celu wzrost świadomości przedsiębiorców z korzyści płynących z ochrony własności intelektualnej, a także projekty informacyjne dotyczące metod i możliwości ochrony własności intelektualnej)
- **Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia** 4 tys. PLN – minimalna, 12 mln PLN – maksymalna.

PRIORYTET 6. POLSKA GOSPODARKA NA RYNKU MIĘDZYNARODOWYM 462,14 MLN EURO

Oś priorytetowa 6. – Polska gospodarka na rynku międzynarodowym

- Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów
- Przygotowanie dużych terenów inwestycyjnych, w szczególności w zakresie prac studyjno – koncepcyjnych, umożliwiających realizację inwestycji typu *green field*
- Przedsięwzięcia niezbędne z punktu widzenia promocji turystycznych walorów Polski, w tym tworzenie nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzenie systemu informacji turystycznej
- Inwestycje w zakresie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym przyczyniające się do poprawy jakości usług turystycznych. Projekty tego typu mogą być wybierane również w ramach konkursu.

DZIAŁANIE 6.1. Paszport do eksportu

- Program „Paszport do eksportu” obejmuje następujący pakiet usług dla przedsiębiorców
- Obowiązkowe doradztwo obejmujące do 30 godzin nieodpłatnego konsultingu dla jednego przedsiębiorcy oraz
- Do wyboru co najmniej 3 z poniższych instrumentów:
 - Wykonanie indywidualnych badań i ekspertyz, dotyczących możliwości wprowadzenia towarów i usług oferowanych przez wnioskodawcę na rynki zagraniczne lub zwiększenia sprzedaży tych towarów i usług za granicą
 - Promocję przedsiębiorcy na rynku docelowym, w tym przygotowanie, druk i emisja materiałów promocyjnych, udział w targach i misjach gospodarczych za granicą
 - Wyszukiwanie i dobór partnerów na rynkach docelowych, w tym poprzez dofinansowanie opłat związanych z dostępem do baz danych zagranicznych organizacji zrzeszających przedsiębiorców w danej branży
 - Uzyskanie certyfikatów wyrobu wymaganych na danym rynku docelowym.

DZIAŁANIE 6.2. Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych

- Poddziałanie 6.2.1. Wsparcie dla sieci centrów obsługi inwestora
- Poddziałanie 6.2.2. Wsparcie działań studyjno – koncepcyjnych w ramach przygotowania terenów inwestycyjnych dla projektów inwestycyjnych „od podstaw”.

W poddziałaniu 6.2.1. Wsparcie dla sieci centrów obsługi inwestora

- Wdrożenie procedur i narzędzi określonych przez agencję inwestycyjną
- Wyposażenie w sprzęt i majątek biurowy, w tym zakup oprogramowania i baz danych
- Projekty informacyjno – promocyjne (przygotowanie materiałów promocyjnych w języku angielskim, w tym ofert inwestycyjnych zgodnych z wymogami licencji agencji inwestycyjnej, organizacja i udział w imprezach promocyjnych, opracowanie planów marketingowych, marketing inwestycyjny, projekty after-care)
- Projekty doradcze dla przedsiębiorców poszukujących możliwości ulokowania kapitału w regionie (identyfikacja potrzeb, przygotowanie informacji, poszukiwanie terenów, projekty szkoleniowe mające na celu standaryzację usług centrów w ramach sieci)
- Projekty doradcze (analityczne) dla centrów obsługi inwestora (zakup opracowań dotyczących barier inwestycyjnych regionu, klimatu inwestycyjnego, pakietu zachęt inwestycyjnych, zakup danych statystycznych, zakup opracowań poprawy atrakcyjności inwestycyjnych regionów).

W poddziałaniu 6.2.2. Wsparcie działań studyjno – koncepcyjnych w ramach przygotowania terenów inwestycyjnych dla projektów inwestycyjnych „od podstaw”

(Dotyczy terenów o powierzchni co najmniej 60 ha)

- Opracowania dotyczące: koncepcji zagospodarowania terenu / strefy inwestycyjnej (w tym: ocena stanu infrastruktury technicznej, analiza kosztowa uzbrojenia); kompleksowych badań geotechnicznych (w tym: określenie warstw geologicznych, nośności gruntu, poziomu lustra wody gruntowej); studium wykonalności (w tym raport o barierach inwestycyjnych)
- Opracowania o klimacie inwestycyjnym dla danej lokalizacji, harmonogramów procesu inwestycyjnego
- Analizy formalno – prawne nieruchomości; analizy kosztowe makroniwelacji
- Raporty o oddziaływaniu na środowisko naturalne
- Projekty doradczo – promocyjne (w tym także działania rozpoznawcze w ocenie możliwości utworzenia terenu inwestycyjnego dla danej lokalizacji oraz opracowania informacji o utworzonym terenie inwestycyjnym).

DZIAŁANIE 6.3. Promocja turystycznych walorów Polski

Wspierane będą projekty obejmujące:

- Prowadzenie badań ruchu turystycznego i badań marketingowych rynku turystycznego oraz badań opinii turystów o Polsce, przygotowanie analiz oraz dystrybucji ich wyników

- Tworzenie i obsługiwanie ogólnopolskiego systemu informacji turystycznej i systemu rezerwacji, w tym inwestycje w zakresie niezbędnym dla modyfikacji i zarządzania tymi systemami
- W zakresie tworzenia strategii i planów promocji, przeprowadzania badań i analiz marketingowych, przeprowadzania kampanii reklamowych, tworzenia, rozwijania i promocji produktów turystycznych
- Projektowanie i realizacja działań o charakterze informacyjnym, promocyjnym, reklamowym, obejmujących przeprowadzanie kampanii promocyjnych w kraju i za granicą, w szczególności z wykorzystaniem ośrodków POIT jako sieci realizującej niniejsze zadania (wykorzystywane będą m.in. multimedialne kampanie reklamowe, przygotowanie materiałów promocyjnych i informacyjnych), wsparcie procesu tworzenia, rozwijania i promocji produktów turystycznych, tworzenie systemów identyfikacji wizualnej
- Działania marketingowe związane realizacją z Programem Ambasadorów Kongresów oraz wsparciem miejskich *convention bureaus*
- Działania marketingowe związane z organizacją kampanii produktowych, w tym także organizacją seminariów, warsztatów, wyjazdów studyjnych dla przedstawicieli mediów i przedstawicieli branży turystycznej związanych z ofertami sektora turystycznego w Polsce.

W projektach możliwa jest realizacja szkoleń, ściśle związanych z projektami, w tym podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników instytucji z branży turystycznej lub podnoszenie wiedzy w Polsce w celu wyjazdów turystycznych wśród wybranych grup docelowych.

DZIAŁANIE 6.4. Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym

W ramach działania wspierane będą:

- Kompleksowe projekty ponadregionalne obejmujące inwestycje w spójną infrastrukturę liniowych produktów turystycznych (infrastruktura informacyjna, oznakowanie, niekomercyjna infrastruktura szlaków)
- Projekty polegające na łączeniu atrakcji turystycznych, wspartych w ramach RPO lub z innych źródeł, w produkty turystyczne o charakterze liniowym i ponadregionalnym poprzez standaryzację usług w ramach danego szlaku (infrastruktura informacyjna, oznakowanie, niekomercyjna infrastruktura szlaków)
- Obiekty stanowiące wyjątkowe atrakcje turystyczne
- w/w typy projektów mogą obejmować również działania promocyjne, ściśle związane z realizowanymi w ramach projektu inwestycjami
- w zakresie inwestycji wspierane będą w szczególności budowa, rozbudowa, modernizacja lub zagospodarowanie: infrastruktury turystyki wodnej, rowerowej, narciarskiej, konnej; obiektów i terenów przemysłowych i powojkowych na cele turystyczne; infrastruktury rekreacyjnej i rozrywkowej jak np. wiosek tematycznych, infrastruktury związanej z trasami kolejek wąskotorowych łączących atrakcje turystyczne wraz z zakupem taboru, szlakami samochodowymi łączącymi atrakcje turystyczne, a także odrestaurowanie, modernizacja lub zagospodarowanie obiektów zabytkowych na cele turystyczne i budowa infrastruktury towarzyszącej turystyce kwalifikowanej, m.in. punktów rekreacyjnych wzdłuż szlaków, parkingów przy atrakcjach i obiektach turystycznych, wykonanie schronów kajakowych i rowerowych, stworzenie punktów widokowych.

DZIAŁANIE 6.5. Rozwój systemu wsparcia polskiej gospodarki na rynku międzynarodowym

- Poddziałanie 6.5.1 Budowa i rozwój internetowego systemu obsługi przedsiębiorców
- Poddziałanie 6.5.2 Promocja polskiej gospodarki na rynku międzynarodowym

6.5.1. Budowa i rozwój informatycznego systemu obsługi przedsiębiorców

- Serwis internetowy dla ekspertów, inwestorów, instytucji regionalnych i branżowych, potencjalnych partnerów i kooperatorów
- Działania doradcze i szkoleniowe dla firm korzystających z serwisu internetowego oraz innych instytucji, które w swoim statucie mają promocję Polski
- Działania promocyjne skierowane do potencjalnych użytkowników serwisu internetowego.

6.5.2. Promocja polskiej gospodarki na rynku międzynarodowym

- Badania wizerunkowe Polski wśród grup docelowych w krajach – priorytetowych rynkach gospodarczych, w których będą prowadzone działania informacyjno – promocyjne
- Organizacja i udział Polski w dużych przedsięwzięciach informacyjno – promocyjnych o charakterze międzynarodowym
- Imprezy targowo – wystawiennicze za granicą: organizacja wystąpienia narodowego zainteresowanych firm i instytucji podczas wybranych (priorytetowych dla polskiej gospodarki) targów i wystaw (średnio 5 wydarzeń rocznie), cykl wystaw „Designer In Poland” promujący polskie osiągnięcia w dziedzinie wzornictwa przemysłowego (średnio 4 wydarzenia rocznie)
- Międzynarodowe i krajowe wydarzenia gospodarcze: konferencje i seminaria (np. Szczyt Ekonomiczny w Davos, World Investment Conference); misje inwestycyjne, misje dziennikarskie, prezentacje nowoczesnych rozwiązań i innowacyjnych produktów
- Branżowe misje handlowe połączone z sesją match – makingową (średnio 5 misji rocznie) organizowane na priorytetowych rynkach
- Kampanie informacyjno – promocyjne w mediach zagranicznych nt. polskiej gospodarki i potencjału gospodarczego
- Prezentacje możliwości rozwoju polskiej gospodarki
- Materiały informacyjno – promocyjne (m.in. publikacje prawne, makroekonomiczne, sektorowe, poradniki dla przedsiębiorców, eksporterów i inwestorów; prezentacje, filmy i spoty reklamowe).

Oś priorytetowa 7. Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego

- Budowa współpracujących elektronicznych platform usług publicznych, na których dostępne będą Usługi dla obywateli i przedsiębiorstw m.in.: zabezpieczenie społeczne, podatki, zamówienia publiczne, rejestracja działalności gospodarczej, rejestry sądowe, ochrona zdrowia, ochrona środowiska
- Przebudowa, dostosowanie i wdrożenie rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej do współdziałania, w celu ich usprawnienia, integracji i umożliwienia świadczenia usług drogą elektroniczną, zapewnienie zintegrowanej infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej wszystkich szczebli
- Rozwój systemów informacji publicznej (w tym informacji prawnej)
- Wsparcie dla przedsiębiorstw (także nowo tworzonych) świadczących Usługi lub udostępniających treści cyfrowe, także na potrzeby lokalnej społeczności
- Wspieranie Usług między przedsiębiorstwami (B2B)
- Wspieranie działań z zakresu e-integracji
- Wspieranie w zakresie dostępu obywateli do szerokopasmowego Internetu z zachowaniem konkurencji rynkowej i neutralności technologicznej.

<p style="text-align: center;">PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI 2007 – 2013</p>
--

Europejski Fundusz Społeczny w Polsce wdrażany w ramach jednego programu: PO Kapitał Ludzki.

Cel główny PO KL

Wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej

Alokacja finansowa Programu wynosi prawie 11,5 mld euro:

- Środki EFS stanowią 85% tj. ponad 9,7 mld euro
- Środki krajowe stanowią 15% tj. ponad 1,7 mld euro.

- **Podział środków finansowych w ramach PO KL:**
Komponent centralny: ok. 40%
Komponent regionalny: ok. 60%
Dodatkowe 3% alokacji z ogólnej puli środków przeznaczonych dla Priorytetów regionalnych przeznaczone zostało dla województw Polski wschodniej

- **Podział środków finansowych w ramach komponentu regionalnego PO KL:**
70% - sztywna alokacja na poszczególne obszary wsparcia

30% - środki do swobodnego rozdysponowania przez Instytucję Pośredniczącą, zgodnie ze specyfiką oraz potrzebami lokalnego rynku pracy

Główni beneficjenci:

- Instytucje rynku pracy
- Instytucje szkoleniowe
- Jednostki administracji rządowej i samorządowej
- Przedsiębiorcy
- Instytucje otoczenia biznesu
- Organizacje pozarządowe
- Instytucje systemu oświaty i szkolnictwa wyższego.

Priorytety centralne:

- I Zatrudnienie i integracja społeczna
- II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw
- III Wysoka jakość edukacji
- IV Podniesienie jakości szkolnictwa wyższego
- V Dobre rządzenie
- VI Profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia ludności w wieku produkcyjnym

Priorytety regionalne:

- VII Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej
- VIII Regionalne kadry gospodarki
- IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
- X Partnerstwo na rzecz obszarów wiejskich.

Instytucje uczestniczące w realizacji PO KL:

Instytucja Zarządzająca:

- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Instytucje Pośredniczące:

- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Zdrowia, samorzady województw
- Instytucje Wdrażające
- Instytucja Certyfikująca.

Priorytety:

- I Zatrudnienie i integracja społeczna
- II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw
- III Wysoka jakość edukacji
- IV Podniesienie jakości szkolnictwa wyższego
- V Dobre rządzenie
- VI Profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia ludności w wieku produkcyjnym
- VII Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej

- VIII Regionalne kadry gospodarki
- IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
- X Partnerstwo na rzecz obszarów wiejskich.

Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna

Podniesienie potencjału instytucji działających w obszarze rynku pracy, integracji społecznej oraz realizacja ponadregionalnych i ogólnopolskich programów wspierających zatrudnienie:

- Tworzenie i doskonalenie struktur organizacyjnych i systemów zarządzania
- Podnoszenie kwalifikacji kadr instytucji rynku pracy i integracji społecznej
- Wspieranie grup osób, które ze względu na swoje rozproszenie nie mogą być skutecznie spierane na poziomie regionalnym (projekty ponadregionalne i ogólnopolskie).

Poziom wdrażania: krajowy

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Alokacja: 430 mln euro.

Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw

Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez:

- Inwestycje w kapitał ludzki
- Poprawę jakości i dostępności usług szkoleniowo – doradczych wspierających rozwój przedsiębiorczości

Poziom wdrażania: krajowy

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Alokacja: 5710 mln euro.

2.1 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki

- Szkolenia i studia podyplomowe:
 - ogólnopolskie i ponadregionalne zamknięte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych) i doradztwa dla przedsiębiorców (lub grup przedsiębiorców) przygotowane w oparciu o indywidualne strategie rozwoju firm,
 - ogólnopolskie i ponadregionalne otwarte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych) i doradztwa dla pracowników przedsiębiorstw delegowanych przez pracodawców,
 - studia podyplomowe dla pracowników przedsiębiorstw delegowanych przez pracodawców
- Partnerstwo na rzecz promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych:
 - projekty ponadregionalne dotyczące promowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych realizowane w partnerstwie m.in. przez organizacje pracodawców i związki zawodowe
- Konkurs – wszystkie podmioty

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

Adaptacja pomieszczeń, w których odbywa się szkolenie, na potrzeby osób niepełnosprawnych
Zakup lub leasing sprzętu i platform e-learningowych.

Priorytet III Wysoka jakość edukacji

Zapewnienie wysokiego poziomu i jakości wykształcenia społeczeństwa odpowiadającego potrzebom rynku pracy w warunkach gospodarki opartej na wiedzy poprzez m.in.:

- Efektywne zarządzanie systemem edukacji
- Dostosowanie programów do wymogów rynku pracy i nowoczesnej gospodarki.

Poziom wdrażania: krajowy

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Alokacja: 1,2 mld euro.

3.1. Wysoka jakość kształcenia w systemie oświaty

- Opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów dotyczących m.in. kształcenia w zakresie nauk ścisłych i technicznych, przedsiębiorczości oraz kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Opracowanie i upowszechnianie programów i materiałów dydaktycznych do kształcenia na odległość (w tym e-learningu)
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Zakup sprzętu niezbędnego dla pilotażowego wdrożenia innowacyjnych programów kształcenia.

3.5. Efektywny system kształcenia i doskonalenia kadr oświaty

- Przygotowanie wybranych szkół do realizacji praktyk przez studentów przygotowanych do wykonywania zawodu nauczyciela
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Wyposażenie wybranych szkół w sprzęt niezbędny do prowadzenia praktyk dla przyszłych nauczycieli.

3.6. Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwój kompetencji kluczowych

- Wsparcie na rzecz realizacji dodatkowych zajęć dydaktyczno – wyrównawczych oraz specjalistycznych w szkołach oraz opieki pedagogiczno – psychologicznej skierowanych do uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym)
- Programy rozwojowe szkół (w tym również szkół zawodowych zgodne z lokalną polityką edukacyjną ukierunkowane na:
 - Rozwój umiejętności uczniów w zakresie kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych,
 - Wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne,
 - Rozszerzanie oferty edukacyjnej poza standardowe ramy programów nauczania, poprawę jakości nauczania
- Programy skierowane do młodych osób, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Dostosowywanie budynków i pomieszczeń szkolnych do potrzeb uczniów niepełnosprawnych
- Zakup/wynajem środków transportu dla uczniów zamieszkałych na terenach o utrudnionym dostępie do edukacji
- Zakup materiałów dydaktycznych służących realizacji programów rozwojowych szkół (np. sprzęt komputerowy, pracownie, laboratoria).

Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka

Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na poziomie wyższym i lepsze wykorzystanie potencjału szkolnictwa wyższego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

- Tworzenie korzystnych warunków systemowo – organizacyjnych dla efektywnego zarządzania szkolnictwem wyższym
- Wywoływanie impulsów rozwojowych wpływających na dostępność i rozwój tych kierunków kształcenia, których znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy jest największe (głównie kierunki ścisłe).

Poziom wdrażania: krajowy

Instytucja pośrednicząca: Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego

Alokacja: 816 mln euro.

DZIAŁANIE 4.1. Rozwój potencjału dydaktycznego uczelni

- Programy rozwoju uczelni obejmujące m.in.:
 - Przygotowywanie, otwieranie i realizację nowych kierunków studiów
 - Dostosowywanie programów na istniejących kierunkach studiów do potrzeb rynku pracy
 - Rozszerzanie oferty edukacyjnej uczelni o programy, kursy, zajęcia fakultatywne skierowane do studentów i słuchaczy oraz do osób zewnętrznych (zwiększenie roli szkolnictwa wyższego w kształceniu ustawicznym)
 - Opracowywanie programów i materiałów dydaktycznych oraz wdrożenie programów kształcenia w formie e – learningu (studia wyższe, podyplomowe, kursy)
 - Lepsze przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy m.in. poprzez wzmocnienie roli akademickich biur karier

- Współpracę uczelni z pracodawcami w zakresie wzmocnienia praktycznych elementów nauczania (staże i praktyki studenckie) oraz zwiększenie zaangażowania pracodawców w realizację programów rozwojowych
- Podnoszenie kompetencji kadry akademickiej realizującej proces dydaktyczny w celu podwyższania jakości nauczania
- Programy współpracy międzynarodowej w zakresie realizacji procesu dydaktycznego (np. wymiana studentów, wymiana kadr, kształcenie w językach obcych itp.)
- Organizowanie staży i szkoleń przydatnych dla prowadzenia pracy naukowo – badawczej i dydaktycznej w wiodących zagranicznych i krajowych ośrodkach akademickich i naukowo – badawczych
- Organizowanie i wdrożenie przez uczelnie pomocy stypendialnej (o charakterze socjalnym i/lub motywacyjnym) dla studentów
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Wyposażenie uczelni w specjalistyczne pracownie/laboratoria niezbędne do realizacji procesu nauczania objętego programem rozwojowym
- Dostosowywanie budynków i pomieszczeń uczelni do zadań wynikających z realizacji programu rozwojowego
- Zakup sprzętu i oprogramowania komputerowego niezbędnego do uruchomienia i prowadzenia nauczania w formie e – learningu.

4.3. Wzmocnienie kompetencji kadr systemu B + R

- Projekty w zakresie kształtowania umiejętności pracowników systemu B + R w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi oraz komercjalizacji wyników (kursy, szkolenia)
- Projekty dotyczące podnoszenia świadomości pracowników systemu B + R oraz przedsiębiorców w zakresie wagi badań naukowych i prac rozwojowych dla gospodarki
- Przedsięwzięcia upowszechniające osiągnięcia naukowe w procesie kształcenia
- Konkurs – wszystkie podmioty.

Priorytet V Dobre rządzenie

Wzmacnianie zdolności polskiej administracji do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób poprzez:

- Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych
- Modernizacja procesów zarządzania w administracji publicznej
- Upowszechnianie współpracy z partnerami społecznymi.

Poziom wdrażania: krajowy

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji; Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Alokacja: 519 mln euro.

5.2. Wzmacnianie potencjału administracji samorządowej

- Projekty ukierunkowane na poprawę obsługi obywatela i modernizację zarządzania w administracji samorządowej obejmujące m.in.
 - Podnoszenie jakości, zwiększanie dostępności usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego
 - Wdrażanie usprawnień zarządczych w administracji publicznej na poziomie całej organizacji, w tym w zakresie zarządzania jakością (np. norma ISO 9001:2000) lub oceny poziomu funkcjonowania i rozwoju urzędów (np. Powszechny Model Samooceny CAF)
 - Wdrażanie usprawnień zarządczych w administracji publicznej w wybranych aspektach jej funkcjonowania, np. komunikacja wewnętrzna, zarządzanie ryzykiem, planowanie strategiczne

- Identyfikowanie i upowszechnianie dobrych praktyk w jednostkach samorządu terytorialnego, w tym m.in. w zakresie obsługi klienta, organizacji i funkcjonowania urzędu, zarządzania
- Projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr m.in. poprzez:
 - Szkolenia generalne i specjalistyczne (stacjonarne i na odległość) dla kadr administracji samorządowej
- Dofinansowanie studiów podyplomowych i innych form podwyższania kwalifikacji w zakresie zarządzania kadrami jednostek samorządu terytorialnego
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Zakup sprzętu i systemów informatycznych niezbędnych do wprowadzenia usprawnień w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego

5.4. Rozwój potencjału trzeciego sektora

- Tworzenie i wspieranie porozumień (sieci) wewnątrz sektora, zwłaszcza na szczeblu regionalnym i lokalnym
- Tworzenie nowych regionalnych i lokalnych centrów informacji i wspomaganie organizacji pozarządowych oraz wsparcie działalności nowoutworzonych oraz już istniejących centrów w zakresie pomocy doradczo – szkoleniowej dla organizacji pozarządowych
- Tworzenie i wdrażanie programów z zakresu poradnictwa prawnego i obywatelskiego
- Konkurs – wszystkie podmioty.

5.5. Państwo partnerskie

Przygotowanie i wdrożenie kampanii informacyjno – edukacyjnych na rzecz:

Upowszechniania współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, w zakresie realizacji zadań publicznych w obszarach określonych w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Upowszechniania współpracy w zakresie uzgadniania polityk publicznych pomiędzy administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi oraz partnerami społeczno – gospodarczymi

Uczestniczenia organizacji pozarządowych w konsultacjach społecznych i instytucjach dialogu obywatelskiego

Promocja partnerstw pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym (partnerstwo publiczno – społeczne) w celu realizacji zadań publicznych

Tworzenie i wdrażanie programów z zakresu społecznego nadzoru nad przestrzeganiem zasad odpowiedzialności administracji publicznej wobec obywateli oraz zasad współpracy instytucji publicznych z instytucjami obywatelskimi

Konkurs – wszystkie podmioty.

Priorytet VI Profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia ludności w wieku produkcyjnym

Podniesienie potencjału zdrowia zasobów ludzkich oraz optymalizacja zarządzania zasobami kadrowymi systemu służby zdrowia.

Poziom wdrażania: krajowy

Instytucja pośrednicząca: Ministerstwo Zdrowia

Alokacja: 89 mln euro.

6.1. Wzmocnienie potencjału zdrowia poprzez profilaktykę, promocję i edukację zdrowotną osób w wieku produkcyjnym

- Kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez upowszechnianie i wdrażanie programów promocji zdrowia oraz kampanie medialne, w tym:
 - Profilaktyka uzależnień w populacji osób w wieku aktywności zawodowej
 - Promocja zdrowia w zakładach pracy oraz upowszechnianie rozwiązań organizacyjnych wspierających ich wdrażanie
 - Rozwijanie współpracy pracodawców, pracowników i zewnętrznych ekspertów w realizacji zadań na rzecz zdrowia w środowisku pracy
- Konkurs – wszystkie podmioty.

Priorytet VII Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej

Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz zapewnianie równego dostępu do zatrudnienia wszystkim osobom doświadczającym różnego rodzaju dyskryminacji na rynku pracy poprzez:

- Realizację programów na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia
- Rozwijanie dialogu społecznego na rzecz zatrudnienia i integracji społecznej.

Instytucja pośrednicząca: samorząd województwa

Alokacja: 3,1 mld euro.

7.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie

- Szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych
- Staże/przygotowanie zawodowe w miejscu pracy
- Subsydiowanie zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem sektora MSP oraz trzeciego sektora
- Poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy
- Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy

- Opracowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i stażach oraz innych oferowanych usługach i instrumentach aktywizacji zawodowej
- Upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy
- Wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia
- Wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) oraz zawodowej na rynku pracy
- Szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji rynku pracy, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych przez nie zadań
- Rozwój dialogu, partnerstwa publiczno – społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Zakup sprzętu i wyposażenia
- Dostosowywanie pomieszczeń i miejsc pracy (w tym m.in. do potrzeb osób niepełnosprawnych).

7.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

- Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez odpowiedni zestaw następujących instrumentów:
- Doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające pozyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej
- Jednorazowe dotacje na podjęcie własnej działalności gospodarczej lub spółki – o ile wszyscy wspólnicy są osobami rozpoczynającymi działalność gospodarczą
- Wsparcie pomostowe w okresie pierwszych 6 do 12 miesięcy od rozpoczęcia działalności gospodarczej, obejmujące m.in. doradztwo oraz pomoc w efektywnym wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu)
- Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez kampanie promocyjno – informacyjne oraz upowszechnianie dobrych praktyk
- Konkurs – wszystkie podmioty.

7.3. Równość szans dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej

- Wsparcie (m.in. prawne, organizacyjne, szkoleniowe i finansowe) dla tworzenia i działalności jednostek sektora ekonomii społecznej, w tym: zakładów aktywności zawodowej, centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej
- Promowanie i wspieranie zatrudnienia (w tym podmiotów działających na jego rzecz) w sektorze ekonomii społecznej i w organizacjach pozarządowych

- Poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem z ich otoczenia
- Rozwój form zatrudnienia i wsparcie tworzenia miejsc pracy dla osób należących do grup szczególnego ryzyka (m.in. alternatywne i elastyczne formy zatrudnienia, telepraca)
- Wsparcie mobilności na rynku pracy oraz rozwój usług przewyżających indywidualne bariery w powrocie na rynek pracy
- Rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych w poszukiwaniu i utrzymaniu zatrudnienia
- Wsparcie tworzenia i działalności instytucji aktywizujących osoby zaburzone psychicznie, w tym środowiskowe domy samopomocy
- Promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice socjoterapeutyczne, kluby środowiskowe)
- Wsparcie lokalnych inicjatyw samoorganizacji i samopomocy na rzecz integracji społecznej
- Rozwój form wsparcia indywidualnego i środowiskowego, umożliwiających integrację zawodową i społeczną osobom ze specyficznymi trudnościami na rynku pracy (w tym m.in. osobom niepełnosprawnym)
- Organizowanie akcji i kampanii promocyjno – informacyjnych m.in. z zakresu równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej, promowania postaw aktywnych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu
- Szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz specyfiką realizowanych zadań
- Rozwój dialogu, partnerstwa publiczno – społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym
- Prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu integracji i polityki społecznej w regionie
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Zakup sprzętu i wyposażenia
- Dostosowywanie pomieszczeń i miejsc pracy (m.in. do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Podniesienie konkurencyjności regionów oraz wsparcie przedsiębiorstw i pracowników w dostosowaniu się do potrzeb regionalnego rynku pracy poprzez:

- Realizację projektów szkoleniowo – doradczych
- Transfer wiedzy (zacieśnianie współpracy sektora przedsiębiorstw ze światem nauki)
- Zarządzanie zmianą gospodarczą.

Instytucja pośrednicząca: samorząd województwa

Alokacja: 1,3 mld euro.

8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

- Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw
- Szkolenia zamknięte (ogólne i specjalistyczne) oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw
- Szkolenia otwarte (ogólne i specjalistyczne) oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in. zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy
- Doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), w tym dla osób samozatrudnionych, w zakresie m.in. ekonomii, finansów lub rachunkowości

- Szkolenia skierowane do osób o niskich kwalifikacjach lub osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności (z wyłączeniem form szkolnych)
- Reorientacja zawodowa osób i zarządzanie zmianą gospodarczą
- Pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych z udziałem przedsiębiorstw, związków zawodowych, jednostek samorządu terytorialnego, urzędów pracy i innych środowisk wspomagających pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne oraz ich pracowników
- Podnoszenie świadomości pracowników i kadr zarządzających modernizowanych firm w zakresie możliwości i potrzeby realizacji projektów wspierających procesy zmian poprzez szkolenia i doradztwo
- Szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych umiejętności zawodowych (w tym: indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia)
- Szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa
- Wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne w realizacji programów zwolnień monitorowanych (outplacement)
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Adaptacja pomieszczeń instytucji szkolących na potrzeby osób niepełnosprawnych
- Tworzenie baz danych
- Zakup lub leasing sprzętu i platform e – learningowych.

8.2. Transfer wiedzy

- Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw:
 - Tworzenie i rozwój sieci wsparcia innowacji i transferu technologii pomiędzy przedsiębiorstwami a instytucjami badawczo – rozwojowymi, uczelniami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym, w tym:
 - Kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji
 - Rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji
 - Staże szkolenia praktyczne dla:
 - Pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych
 - Pracowników naukowych (uczelni i innych jednostek naukowych) w przedsiębiorstwach
 - Promocja idei przedsiębiorczości akademickiej, w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności zespołu działającego na wyższej uczelni lub w przemyśle (firmy typu spin off i spin out)
 - Szkolenia i doradztwo dla pracowników uczelni i jednostek naukowych, doktorantów, studentów i absolwentów zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą typu spin off i spin out
- Wsparcia dla młodych kadr naukowych
 - Stypendia naukowe dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za przyczyniające się w największym stopniu do zwiększenia konkurencyjności regionu

- Projektodawcy – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Zakup sprzętu i oprogramowania komputerowego do tworzenia baz danych i systemów komunikowania się.

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Wyrównywanie szans edukacyjnych i zwiększanie potencjału zasobów ludzkich na wszystkich poziomach kształcenia poprzez:

- Wzmocnienie potencjału rozwojowego i innowacyjnego szkół
- Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i studentów
- Upowszechnianie kształcenia ustawicznego.

Instytucja pośrednicząca: samorząd województwa.

Alokacja: 937 mln euro.

9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych

- Tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego (w tym również realizacja alternatywnych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej w szczególności na obszarach wiejskich
- Wsparcie istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np. dłuższe godziny pracy przedszkoli, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie personelu

- Opracowanie i realizacja kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Dostosowanie budynków i pomieszczeń do wymogów prowadzenia wychowania przedszkolnego.

9.2. Rozbudowa oferty i podnoszenie jakości i kształcenia zawodowego

- Programy rozszerzania oferty szkół o zagadnienia związane z doradztwem zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery)
- Programy rozwoju oferty edukacyjnej szkół zawodowych w zakresie:
 - Dostosowywania kwalifikacji uczniów (jako przyszłych absolwentów) do wymogów lokalnego i regionalnego rynku pracy lub dalszego kształcenia w tym zakresie
 - Realizacji praktycznych form nauczania w szczególności staży i praktyk zawodowych we współpracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami
 - Włączania pracodawców w proces przygotowywania i realizacji programów dydaktycznych realizowanych w szkołach
 - Innych form podnoszenia jakości i zwiększania atrakcyjności kształcenia zawodowego
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Wyposażenie szkół zawodowych w stanowiska do praktycznej nauki zawodu.

9.3. Upowszechnienie kształcenia ustawicznego

- Kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy w tym zakresie
- Programy skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swoich kwalifikacji w formach szkolnych (na poziomie ogólnym i zawodowym)
- Programy zatwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji)
- Usługi doradcze w zakresie wyboru ścieżki kształcenia (lub uzupełniania wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy
- Wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego ukierunkowane na:

- Monitorowanie potrzeb oraz rozszerzanie lub dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy
- Podwyższanie jakości oferty edukacyjnej, w tym również ubieganie się o akredytację kuratora oświaty
- Rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e-learningu
- Konkurs – wszystkie podmioty.

ZAKRES STOSOWANIA CROSS – FINANCINGU

- Wyposażenie placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w stanowiska do praktycznej nauki zawodu umożliwiające podniesienie jakości oraz rozszerzenie oferty świadczonych usług edukacyjnych
- Zakup sprzętu i oprogramowania komputerowego do uruchomienia i prowadzenia nauczania w formie e-learningu.

9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty

- Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć)
- Studia wyższe dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia
- Studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego
- Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej
- Konkurs – wszystkie podmioty.

Priorytet X Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

Zmniejszenie dysproporcji w zakresie rozwoju zasobów ludzkich pomiędzy wsią a miastem poprzez wsparcie:

- Inicjatyw lokalnych
- Paktów na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych prowadzących do przeciwdziałania marginalizacji obszarów wiejskich w drodze zatrudnienia, integracji społecznej oraz edukacji.

Instytucja pośrednicząca: samorząd województwa

Alokacja: 221 mln euro.

10.1. Wsparcie inicjatyw i paktów lokalnych działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

- Inicjatywy ukierunkowane na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania prozatrudnieniowe, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wspierające rozwój przedsiębiorczości oraz podnoszące poziom wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich
- Działania informacyjno – promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z aktywnych postaw środowisk lokalnych

- Wsparcie działalności oddolnych inicjatyw lokalnych oraz paktów w zakresie przedsięwzięć ukierunkowanych na wzrost zatrudnienia, spójności społecznej, rozwój przedsiębiorczości oraz podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich poprzez aktywizację społeczności lokalnych
- Konkurs – wszystkie podmioty.

REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Wkład z EFRR – ok. 16 mld euro

Podstawowe cele:

- Podnoszenie konkurencyjności regionów
- Promowanie zrównoważonego rozwoju
- Podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Ponadto:

- Zapewnienie spójności celów RPO z celami NSS i SWW
- Komplementarność podejmowanych działań w ramach RPO z SPO oraz z PO Rozwój Polski Wschodniej.

RPO Główne typy inwestycji

- Inwestycje w infrastrukturę lokalną
- Rozwój przedsiębiorczości
- Wzmacnianie funkcji miejskich i metropolitalnych

- Rozwój turystyki
- Rozwój lokalnej infrastruktury społecznej
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego
- Ochrona dziedzictwa kulturowego
- Rewitalizacja obszarów powojсковych i przemysłowych
- Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- Promowanie regionalnego produktu i usług
- Ochrona przeciwpowodziowa
- Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

RPO Alokacje na regiony

Województwo	Ludność w tys. (31.12.05)	Udział w %	EFRR w mln euro	EFRR na mieszkańców
Dolnośląskie	2888,2	7,6	1213,2	420,0
Kujawsko – Pomorskie	2068,2	5,05	951,0	459,8
Lubelskie	2179,6	7,23	1155,9	530,3
Lubuskie	1009,1	2,75	439,1	435,2
Łódzkie	2577,4	5,40	863,8	335,2
Małopolskie	3266,1	7,18	1147,7	351,4
Mazowieckie	5157,7	11,46	1831,5	355,1
Opolskie	1047,4	2,67	427,2	407,8
Podkarpackie	2098,2	7,11	1136,3	541,6
Podlaskie	1199,6	3,98	636,2	530,3
Pomorskie	2199,0	5,54	885,1	402,5
Śląskie	4685,7	9,82	1570,4	335,2
Świętokrzyskie	1285,0	4,54	725,8	564,8
Warmińsko – Mazurskie	1428,6	6,48	1036,6	725,6
Wielkopolskie	3372,4	7,07	1130,3	335,2
Zachodniopomorskie	1694,1	5,23	835,4	493,1
POLSKA	38157,0	100,00	15985,5	418,9

PROGRAM OPERACYJNY ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ

Na realizację PO Rozwój Polski Wschodniej w latach 2007 – 2013 przeznaczono ok. 2,67 mld euro, z czego wkład z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 2,27 mld euro, a ok. 401 mln euro to publiczne środki krajowe.

Cel główny:

Podniesienie konkurencyjności gospodarczej i społecznej regionów Polski Wschodniej w układzie krajowym i europejskim oraz zwiększenie ich spójności terytorialnej w wymiarze ponadregionalnym.

Województwa:

Lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko – mazurskie

Algorytm podziału środków PO RPW na województwa

Województwo	Podział kwoty 992,19 mln euro	Podział kwoty 1213,39 mln euro	Łączna kwota EFRR w mln euro	Łączna kwota EFRR na mk w euro
Lubelskie	264,85	243,72	508,57	233,33
Podkarpackie	253,41	234,07	487,48	232,33
Podlaskie	145,61	241,25	386,86	322,49
Świętokrzyskie	156,21	219,09	375,30	292,07
Warmińsko - Mazurskie	172,11	275,26	447,37	313,15
POLSKA	992,19	1213,39	2205,58	269,27

W ramach **Priorytetu I Nowoczesna gospodarka** będą realizowane następujące działania:

- Projekty mające na celu **poprawę infrastruktury edukacyjnej** służącej prowadzeniu działalności dydaktycznej na poziomie wyższym oraz działalności rozwojowej i naukowo – badawczej powiązanej z dydaktyką na poziomie wyższym
- Kompleksowy projekt **Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego** (szacowana wartość ok. 300 mln euro) złożony z komponentów: budowa infrastruktury szerokopasmowego Internetu oraz wsparcie w zakresie wykorzystania Internetu przez podmioty publiczne, MSP i mieszkańców Polski Wschodniej
- **Wspieranie innowacji** z zakresu budowy i rozbudowy parków przemysłowych, naukowo – technologicznych, ośrodków innowacji, inkubatorów, centrów doskonałości i transferu technologii itp. oraz wyposażenie w sprzęt i niezbędną infrastrukturę dla ośrodków badawczo – rozwojowych wyższych uczelni, które prowadzą badania i wdrożenia na potrzeby innowacyjnych sektorów gospodarki
- Projekty z zakresu **wspólnej kampanii promocyjnej** atutów i potencjału rozwojowego Polski Wschodniej oraz współpracy międzyregionalnej.

Priorytet II. Wojewódzkie ośrodki wzrostu przewiduje działania z zakresu:

- **Rozwoju czystego miejskiego transportu zbiorowego** miast wojewódzkich Polski Wschodniej (Lublin, Białystok, Rzeszów, Kielce, Olsztyn), integrujące wszystkie formy transportu funkcjonujące w „potencjalnym obszarze metropolitalnym”
- **Budowy i modernizacji obiektów infrastruktury** wystawienniczej, targowej, kongresowej, konferencyjnej, umożliwiającej organizację imprez o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym

Priorytet III. Infrastruktura transportowa:

- Projekty skoncentrowane na usprawnieniu funkcjonowania ciągów komunikacyjnych obejmujące **budowę bądź modernizację ważnych odcinków dróg wojewódzkich** Polski Wschodniej oraz budowę obwodnic w ciągach dróg krajowych
- Projekty z zakresu tworzenia podstawowej **infrastruktury związanej z obsługą ruchu rowerowego** obejmujące budowę i oznakowanie ścieżek rowerowych o utwardzonej nawierzchni oraz wytyczanie i oznakowanie tras rowerowych na terenie poza miastami.

Programy EWT z udziałem Polski (polski wkład ze środków EFRR)

- Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie / Brandenburgia (49,9 mln euro)
- Polska – Brandenburgia (50 mln euro)
- Polska – Saksonia (70 mln euro)
- Polska – Republika Czeska (115,7 mln euro)
- Polska – Słowacja (85,9 mln euro)
- Polska – Litwa (41,7 mln euro)
- Południowy Bałtyk Polska – Szwecja – Dania – Litwa – Niemcy (25 mln euro)
- Polska – Białoruś – Ukraina (186,2 mln euro)

PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA

- Głównym celem Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007 – 2013 jest zapewnienie sprawnego i efektywnego przebiegu realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia w latach 2007 – 2013
- Na realizację Programu przeznaczono 607,88 mln euro, w tym 516,7 z EFRR (85%)
 - Oś priorytetowa 1: Sprawna realizacja NSRO – 530 mln euro
 - Oś priorytetowa 2: Komunikacja i promocja – 77,88 mln euro.

Oś priorytetowa 1:

Sprawna realizacja NSRO:

- Wsparcie zasobów ludzkich
- Funkcjonowanie instytucji zaangażowanych w realizację NSRO
- Ocena (ewaluacja) NSRO
- Zakup wyposażenia
- Funkcjonowanie i rozwój narzędzi informatycznych wspomagających realizację NSRO.

Oś priorytetowa 2:

Komunikacja i promocja:

- Promocja i informacja
- Wymiana doświadczeń pomiędzy uczestnikami procesu realizacji NSRO.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

na lata 2007 – 2013

17,2 mld euro

**Program Operacyjny
Zrównoważony rozwój sektora
rybołówstwa i przybrzeżnych
obszarów rybackich
na lata 2007 – 2013**

750 mln euro